

Decizii ale Consiliului de administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare

2

Un studiu care măsoară cu multă exactitate efortul nostru de a nu avea corupție în țară

3

Populația susține economia

5

Finanțarea responsabilă – motorul dezvoltării sectorului de creditare nebancaară

Modificările legislației privind sectorul de creditare nebancaară nu este numai necesară, ci este esențială pentru Republica Moldova. Cum trebuie făcute schimbările, ce obiective trebuie urmărite, care vor fi efectele, s-a discutat în cadrul conferinței „Finanțarea responsabilă – perspectiva sectorului de creditare nebancaară”, organizată în premieră la Chișinău de către Camera de Comerț Americană din Moldova, Comisia Națională a Pieței Financiare și Fondul European pentru Europa de Sud-Est.

Tot mai des întâlnim noțiunea de finanțare responsabilă, care, tradusă pe înțelesul tuturor, înseamnă că atât creditorul va reuși să recupereze suma pe care o acordă cu împrumut și dobânda percepută pentru punerea la dispoziție a acesteia, cât și solicitantul (debitorul) trebuie să se asigure că va putea să achite suma împrumutată și dobânda stabilită la scadență fără a intra în insolvență.

O vorbă populară spune „Nu te întinde mai mult decât ți-e plapuma”. Totuși, în anumite cazuri, fie că suntem nevoiți sau pur și simplu pentru că ne dorim anumite lucruri, nu avem cunoștințe financiare suficiente sau obținem cu ușurință credite de la organizațiile de creditare nebancaară, tindem să adunăm cât mai multe datorii și, indiferent de faptul dacă avem bani sau nu pentru a rambursa creditele deja luate, ne împrumutăm

din nou. Și cadrul legal existent nu permitea în deplină măsură să fie supravegheată și monitorizată piața creditelor nebancaare ca să prevină, pe de o parte, încercarea unor organizații de a profita de „golurile” în legislație și, pe de altă parte, supraîndatorarea, de regulă, a unor persoane fizice, cu venituri mici, dar nevoi mari.

Comisia Națională a Pieței Financiare (CNPF) a pornit un proces profund de elaborare a unui set de reglementări care guvernează activitățile pe piața creditelor nebancaare, care va avea, ca finalitate, o finanțare mai responsabilă. Proiectul, ce cuprinde modificarea

mai multor legi, a trecut de Guvern și va ajunge pe masa deputaților.

CARE ESTE NECESITATEA DE MODERNIZARE A REGULILOR DE JOC PE PIAȚA CREDITELOR NEBANCAARE?

„Să pornim de la două cifre. Actualmente, portofoliul total de creditare non-bancaară ajunge aproape la 10 miliarde lei, ceea ce constituie mai bine de 20 la sută din total portofoliu de creditare al economiei naționale. Este o pondere mai mult decât semnificativă. Acei care prestează acest serviciu asigură mai bine de 20 la

sută din necesitățile economiei naționale în resurse creditare. Or, acest lucru presupune că statul este obligat să fie cât se poate de atent la evoluțiile sectorului”, a afirmat în cadrul conferinței Iurie Filip, vicepreședinte al CNPF.

Și, în aceste condiții, când piața creditelor nebancaare este într-o ascensiune impresionantă și joacă un rol tot mai important în creditare, orice perturbări în acest sector ar putea afecta economia națională. „Iată de ce noi suntem nevoiți să fim cât

Continuare în pag. 2.

Curs valutar
19.02.2020

Valuta	Rata	Cursul
USD	1	17.6421
EUR	1	19.0986
UAH	1	0.7232
RON	1	3.9935
RUB	1	0.2766

CAPITAL Market

ÎN ATENȚIA SOCIETĂȚILOR PE ACȚIUNI!

Recepționarea anunțurilor și rapoartelor anuale se efectuează la adresa:

ziarulcm@gmail.com

tel.: 022 22-12-87;

fax: 022 22-05-03

Moldpresa®
Tu alegi, noi difuzăm!

Banca Națională a Moldovei

COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE

nvată
Dă sens banilor

Creditul imobiliar

Când îți dorești casa ta...

Cuții în pag. 4.

Abonează-te!

Abonează-te la Ziarul Capital Market în toate oficiile „Poșta Moldovei” din țară sau la distribuitorii noștri:

Moldpresa (022) 222221

Press Inform-Curier (022) 237187

Agencia „Ediții Periodice” (022) 233740

INVITAȚIE DE COLABORARE!

I.P. Ediția Periodică „Capital Market” lansează o propunere de colaborare pentru agenții și companiile de publicitate.

Telefon de contact – 022 22 9445,
email – gt@capital.market.md

Finanțarea responsabilă – motorul dezvoltării sectorului de creditare nebancaară

Continuare din pag. 1.

mai atenți la resursele financiare, la calitatea lor, la calitatea investitorilor cu care lucrează aceste companii, la onestitatea lor, la capacitățile lor financiare”, mai spune Iurie Filip.

O altă cifră. Aceste 10 miliarde de lei presupun circa 600 mii de contracte de credit non-bancar. E o cifră impunătoare. O mare parte a populației și agenților economici deja sunt dependenți de sectorul nebancaar. Și atunci statul trebuie să fie foarte atent la calitatea relațiilor care există în sector, între companiile de microcreditare și clienții săi, între beneficiarii acestor servicii.

CE SCHIMBĂRI ÎN LEGISLAȚIE SE FAC?

Una din cele mai importante modificări, semnificativă ca esență, se referă la Legea cu privire la birourile istoriilor de credit și obligarea OCN-urilor să raporteze cel puțin unui birou al istoriilor de credit. Parafrazând, putem spune că organizația de creditare nebancaară informată este puternică, adică, cunoscând ce credite a mai luat solicitantul, cu cât s-a împrumutat, acesta poate evita riscul de a ajunge în instanță sau a-și pierde banii pentru că cel care solicită creditul poate ajunge la insolvență.

„Această modificare urmează să intre în vigoare în termen de 12 luni din data intrării în vigoare a proiectului care va fi adoptat de Parlament. Conștient am făcut această propunere tranzitorie pentru a permite tuturor organizațiilor de creditare nebancaară să reușească să efectueze conexiunea la aceste birouri și să-și adapteze softurile sale pentru a putea raporta la birourile istoriilor de credit. Pentru a asigura o stabilitate pe piața nebancaară este nevoie ca fiecare OCN să cunoască cine este clientul său, câte datorii are, care este numărul de credite pe care l-a accesat și care este starea lui financiară”, explică Alina Cebotariu, directorul Departamentului de creditare nebancaară al CNPF.

O altă condiție este ca birourile istoriilor de credit, trei la număr, să facă schimb de informații.

Ceea ce va fi o prioritate, după intrarea în vigoare a acestei legi să existe principiul de reciprocitate, deci toți care sunt conectați la birourile istoriilor de credit sunt obligați să prezinte datele și pot să le solicite doar dacă le-a prezentat. Există tendința ca mai mulți solicitanți decât raportează. Astfel, dacă prezintă date 52 de OCN-uri, iar solicită date 67, nu există o echitate, mai menționează Alina Cebotariu.

Un segment de modificări la legislație se referă la sursele de creditare efective ale OCN-urilor. Potrivit datelor CNPF din trimestrul trei 2019, organizațiile de creditare nebancaară sunt destul de capitalizate, 32 la sută din totalul de pasive ale acestora este capitalul propriu, care reprezintă sursele interne ale organizației pe care le recreditează. Totodată, circa 65 la sută sunt surse atrase. Propunerile CNPF prevăd interzicerea acceptării fondurilor rambursabile de la „public”, care în esență sa includ atât persoanele fizice, cât și juridice, cu excepția „băncilor, societăților financiare nebancaare, altor societăți similare și persoane considerate investitori calificați în înțelesul legislației privind piața de capital”. Concomitent, se propune introducerea unui instrument nou – „împrumuturile subordonate” drept o altă formă de surse pentru activitatea de creditare a OCN-urilor.

Potrivit directorului Departamentului de creditare nebancaară al CNPF, împrumutul subordonat se permite să

fie acordat de fondatorul și beneficiarul efectiv al OCN-ului, în sumă de cel puțin 600 mii de lei. Acest împrumut se acordă pe cel puțin trei ani, iar în cazul unei situații de forță majoră, de exemplu insolvențabilitate a organizației, el este ultimul în listă care își recuperează banii.

Propunerile de lege s-au axat și pe cea mai sensibilă parte a clienților. Din totalul portofoliului de împrumuturi, circa 80 la sută se referă la persoanele fizice și doar 20 la sută la persoanele juridice. Care ar fi eventualele riscuri ce ar putea apărea? Din totalul persoanelor fizice, circa 66 la sută din credite sunt în monedă națională și 34 la sută în monedă atașată la valută străină. În acest caz există riscul valutar, în cazul unor perturbări pe piața valutară, generate inclusiv de o criză din exterior.

Un alt risc este gradul de îndatorare. În trimestrul trei, numărul de litigii inițiate în instanțele de judecată se cifrează la 20 de mii. Pe de o parte, pare a fi un număr mare, pe de altă parte, dacă raportăm la numărul total de contracte ce se ridică la 570 de mii, doar 3,3 la sută din credite pot fi considerate expirate. OCN solicită în instanță rambursarea a 450 milioane de lei. Raportate la suma totală a creditului, la situația de la 30 septembrie 2019, de 9 miliarde de lei, ele reprezintă 5 la sută. Și asta în condițiile în care dobânda medie la împrumuturi este de 340% și există chiar dobânzi de 2577%.

CNPF propune limitarea costurilor totale ale creditului nebancaar sau leasingului financiar, încheiat pentru un termen de până la 2 ani, în mărimea care să nu depășească valoarea debursată conform contractului respectiv. Dacă ieși un împrumut pe un termen de până la 2 ani în sumă de 1000 de lei, atunci OCN-ul poate pretinde un cost total al împrumutului, care ar include atât dobânda propriu-zisă, comisioanele, penalitățile și orice alte costuri stipulate în contract în mărime de până la 1000 lei, menționează Alina Cebotariu. În cazul creditelor nebancaare de până la 50 mii de lei, se interzice schimbarea clauzelor contractuale, care majorează obligația pecuniară pe care urmează s-o achite consumatorul.

OXANA BÎNZARU: Moldova poate deveni un exemplu de succes pentru incluziunea financiară a consumatorilor și microîntreprinderilor nebancaare

„În prezent este evident faptul că în Republica Moldova traversăm o perioadă efervescentă la nivel de reglementare. Și, în acest sens, considerăm necesar ca măsurile de reglementare să se realizeze în mod cât mai echilibrat și în funcție de necesitățile pieței”, este de părere Oxana Bînzaru, consultant investițional al Fondului European pentru Europa de Sud-Est.

Ea spune că „trebuie să ne asumăm și gradul precar al educației financiare a clienților. Moldova se situează în partea de jos a clasamentelor în ceea ce privește educația financiară, incluziunea și intermedierea financiară”.

Respectiv, dincolo de necesitatea finanțării pe baze oneste, transparente și cu profesionalism, este important ca organizațiile de creditare nebancaară să-și intensifice eforturile în sensul educării financiare a propriilor clienți. Și, cum suntem la început de cale, este chiar imperativ ca toate OCN-urile să-și asume responsabilitatea fiecărui credit acordat în ceea ce privește evaluarea riscurilor din ambele perspective, a creditorului și a debitorului, cel puțin până la momentul în care clientul atinge un nivel suficient de informare pentru a fi în măsură de a participa activ la propria protecție și să-și minimizeze riscul de supraîndatorare, concluzionează Oxana Bînzaru.

PROIECTUL ESTE ȘI O CONDIȚIONALITATE A FONDULUI MONETAR INTERNAȚIONAL

Guvernul a aprobat în săptămâna trecută proiectul de lege privind modificarea unor acte legislative, elaborat de Comisia Națională a Pieței Financiare.

Iată care sunt principalele prevederi ale proiectului:

– Limitarea costurilor aferente creditului de consum, acordat de instituțiile de creditare nebancaară, pentru un termen de până la doi ani, la o valoare care să nu depășească suma inițială a creditului;

– În cazul creditelor în valoare de până la 50 de mii de lei, acordate de orice instituție de creditare, se propune interzicerea modificării clauzelor contractuale care, ca efect, măresc obligațiile de plată ale consumatorului, precum și interzicerea încheierii cu același debitor a contractelor de refinanțare a creditelor ce înregistrează întâzieri de plată mai mari de 30 de zile;

– Restricționarea organizațiilor de creditare nebancaară de a atrage fonduri rambursabile de la public;

– Acordarea posibilității organizațiilor de creditare nebancaară de a contracta împrumuturi subordonate, similar practicii din domeniul bancar;

– Majorarea cerințelor de capital ale organizațiilor de creditare nebancaară de la 300 de mii de lei, la un milion de lei;

– Obligarea organizațiilor de creditare nebancaară de a raporta informațiile deținute de către cel puțin un birou al istoriilor de credit, precum și obligarea birourilor istoriilor de credit de a face schimb de informații între ele.

Obligarea OCN-urilor de a publica pe pagina sa web oficială regulamentele interne stabilite de lege, precum și prin asigurarea existenței unui instrument destinat rezolvării ecuațiilor în vederea determinării costului total al creditului nebancaar/leasing financiar.

Proiectul va fi examinat de Parlament în regim de urgență. Este și o condiție a FMI, asupra căreia s-a convenit în timpul ultimei misiuni. Și, cum la 17 martie urmează să se convoace Consiliul de directori executivi ai Fondului Monetar Internațional pentru a lua o decizie asupra raportului misiunii, este de presupus că până la această dată proiectul va fi adoptat.

Vlad BERCU

Decizii ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare

În cadrul ședinței ordinare din 17 februarie 2020, Consiliul de Administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare (CNPF), potrivit competențelor conferite de legea-cadru, a aprobat decizii aferente pieței financiare nebancaare, mai cu seamă:

I. REGLEMENTARE

• Modificarea Hotărârii CNPF nr. 57/13 din 28.12.2018, prin care au fost aprobate Metodologia unică de calcul al primei de asigurare de bază și al coeficienților de rectificare aferenți asigurării obligatorii de răspundere civilă auto internă și externă și Contul de garantare pentru asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto internă (RCA). Modificarea prevede ajustarea unor termeni și detalii privind Baza tehnică de calcul aferentă datelor statistice, necesare calculului primei de asigurare și coeficienților de rectificare aferenți asigurării obligatorii de răspundere civilă auto internă și externă. Proiectul Hotărârii se expediază spre avizare autorităților și instituțiilor interesate, precum și se supune consultărilor publice.

II. AUTORIZARE

• Reperfectarea licenței ÎM “BIROUL DE CREDIT” SRL pentru desfășurarea activității biroului istoriilor de credit, prin schimbarea denumirii din ÎM “BIROUL DE CREDIT” SRL în SRL “BIROUL DE CREDIT”, cu eliberarea unui nou formular de licență;

• Exprimarea acordului pentru alegerea dlui Vladimir Știrbu în calitate de director general al SAR „MOLDCARGO” SA și se avizează înregistrarea de stat a modificărilor respective în datele înscrise în Registrul de stat al persoanelor juridice;

• Eliberarea acordului prealabil pentru desemnarea dlui Oleg Cocarcea în funcția de administrator al BAR “PROGRES ASIG” SRL, cu eliberarea avizului corespunzător;

• Înregistrarea în Registrul agenților de asigurare și agenților bancassurante a agenților de asigurare „POLIS ASIG” SRL și „ACTIVASIG GRUP” SRL;

• Eliberarea companiilor fiduciare „BV Fiduciar Invest” SA și “Econ-Renaștere” a acordului prealabil pentru procurarea valorilor mobiliare de stat.

III. SUPRAVEGHERE

• Examinarea rezultatelor controlului complex al respectării de către AEI “RURAL CREDIT” a legislației în domeniul asociațiilor de economii și împrumut pentru perioada de activitate 01.12.2016-30.11.2019. În context, CNPF a inițiat procedura de tragere la răspundere contravențională a directorului executiv al entității în cauză, potrivit Codului contravențional, aplicând în acest sens avertisment pentru nerespectarea cadrului normativ aferent speței.

• Potrivit Ordonanței aprobate de CNPF, au fost suspendate operațiunile cu 20 de acțiuni ale Băncii Comerciale “Moldova-Agroindbank” SA până la verificarea tuturor circumstanțelor aferente tranzacției cu acțiunile băncii respective.

Serviciul de presă al CNPF

Decizia privind soarta programului „Cetățenie prin investiții” va fi luată de parlament, care poate prelungi moratoriul sau abroga legea respectivă

Despre aceasta a declarat prim-ministrul Ion Chicu, menționând că, în ședința guvernului din săptămâna trecută a fost abordată această chestiune, fiind finalizată și prezentată o analiză suplimentară a posibilităților și beneficii ale continuării implementării programului sau abrogării legii care prevede realizarea programului „Cetățenie prin investiții”.

Șeful cabinetului de miniștri a subliniat că riscurile financiare și beneficiile ambelor decizii sunt aproximativ aceleași. Totuși, guvernul moldovean, potrivit legislației în vigoare, nu mai poate extinde moratoriul asupra implementării legii cu privire la acordarea cetățeniei prin investiții, iar o decizie în acest sens poate lua parlamentul.

În special, deputații trebuie să decidă dacă este necesară amânarea pentru o anumită perioadă a aplicării acestei legi. Potrivit premierului, în cazul abrogării legii, daunele financiare potențiale aduse țării ar putea fi semnificative.

În același timp, Ion Chicu nu a numit mărimea compensației pe care țara noastră va trebui să o achite companiei Henley & Partners, care este partener al guvernului Moldovei în implementarea programului „Cetățenie prin investiții”.

Șeful executivului a declarat că anul trecut suma a fost de 3,5 mil. euro, pe care o consideră a fi foarte mare, iar mărimea despăgubirii poate fi stabilită de instanță.

Răspunzând la întrebările jurnaliștilor, premierul a spus că până în prezent, în conturi s-au adunat aproximativ 500 mii de euro, în cadrul programului „Cetățenie prin investiții”. În cadrul programului, 5 persoane au primit cetățenia moldovenească, iar cererile a cca 22-25 de persoane urmează a fi examinate în cadrul procedurilor existente.

„Soarta programului „Cetățenie prin investiții” depinde de decizia parlamentului Moldovei”, a spus Ion Chiu, menționând că este posibilă abrogarea legii sau extinderea moratoriului asupra aplicării acesteia.

Anterior, directorul pentru relații cu publicul Henley & Partners, Paddy Blewer, a declarat că stoparea programului „Cetățenie prin investiții” ar putea avea un impact negativ asupra reputației investiționale a Moldovei.

InfoMarket

Un studiu care măsoară cu multă exactitate efortul nostru de a nu avea corupție în țară

În fond, definiția corupției este pe cât de simplă, pe atât de clară – un abuz, activ sau pasiv, al funcționarilor publici (fie numiți, fie aleși), în scopul obținerii de avantaje financiare private sau de alte beneficii. Practic nu există țară care să nu aibă printre priorități combaterea și neadmiterea corupției, iar unele dintre regimuri chiar merg până în extrema de a se cataloga drept absolut incoruptibile. Până la urmă, însă e de văzut cât de toleranți sau intoleranți suntem cu toții în raport cu acest fenomen, care – și asta o recunoaște toată lumea – încurajează procese care duc la demolarea a tot ce înseamnă stat, justiție, moralitate.

Și pentru Republica Moldova corupția rămâne a fi una dintre cele mai grave probleme cu care se confruntă. Modul și perseverența cu care a fost abordată această problemă au fost diferite în diferite perioade de timp, chiar dacă cetățeanul a perceput în totdeauna la fel fenomenul respectiv, având mereu convingerea că sărăcia prin care trece, neajunsurile au drept motivație corupția.

Este evident că fenomenul corupției este atât de păgubos și atât de periculos, încât ar fi greșit să operăm cu date aproximative, cu simple presupuneri și concluzii făcute în pragul alimentării.

Instituțiile care au acest cuvânt gravat pe coperta agendelor de activitate au drept sarcină primordială monitorizarea acestui fenomen și operarea cu date cât mai exacte. Pentru ce? Înainte de toate, pentru a defini clar sarcinile, pentru a alege adecvat instrumentele de lucru, pentru a determina gradul de mobilizare a societății și pentru a citi, reciti, scrie și rescrie materialul legislativ legat de combaterea acestui flagel.

Spuneam despre o foarte simplă definiție a corupției, dar este interesant să se știe și modul în care își explică cetățeanul acest fenomen, cel care consideră că „maladia” respectivă este generată de salariile mici în sectorul public și de mentalitatea moldovenilor. Este o convingere care se regăsește și într-un studiu sociologic de dată recentă privind evaluarea impactului Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție pentru anii 2017-2020 (SNIA), realizat de Centrul de Studii Sociale și Marketing „CBS-Research” la comanda PNUD. Măsurarea respectivă capătă importanță inclusiv prin a raporta situațiile pe o perioadă de trei ani, ceea ce ne lasă să vedem ușor tendințele, dar și eficiența acțiunilor întreprinse. Potrivit studiului, în ultimii ani, intoleranța la actele de corupție a crescut, iar suma mitelor a scăzut simțitor.

Peste 70% din populație și peste 60% dintre respondenții din business (aproximativ două treimi din ambele categorii în 2017) consideră fenomenul corupției drept o problemă foarte gravă. Datele cercetării spun că în 2019 volumul estimat al mitei a atins cifra de 516 milioane de lei (319,4 milioane din partea populației generale și 197,3 milioane din partea agenților economici). În 2017, acest indicator a constituit 405 milioane de lei.

Conform datelor sondajului, 7% dintre respondenții din rândul populației generale și 4,7% dintre agenții economici au recunoscut că au recurs la plăți neformale pe parcursul anului trecut. În rândul populației generale,

o persoană a oferit mită în medie de 5,4 ori pe an (față de 3,7 în 2017), iar în cazul unui agent economic – de 3,5 ori (față de 6,1 în 2017).

Autorii studiului constată că în perioada de referință s-a redus și valoarea maximă a mitei oferite. Valorile plăților neformale în formă de bani au variat între 50 de lei și 20 000 de lei atât în cazul agenților economici, cât și a populației. În 2017, aceste sume au variat între 100 de lei și 500 000 de lei în cazul agenților economici și între 50 de lei și 8 000 de lei în cazul populației generale.

Aici este potrivit să patinăm cu privirea peste un al studiu, realizat de data aceasta de Direcția analitică a Centrului Național Anticorupție care viza evoluția acestui fenomen în anii 2012-2014. Potrivit constatărilor de atunci, „gradul de răspândire a fenomenului corupției, în administrațiile publice locale, s-a majorat în anul 2014 față de anul 2012. Ponderea respondenților din gospodăriile casnice, care consideră că se recurge la bani, cadouri, contacte personale pentru a „soluționa” problemele în administrația publică locală a crescut de la 30% în anul 2012 la 38% în 2014. Aceeași tendință de creștere a gradului de răspândire a fenomenului corupției în administrațiile publice locale este observată și în cazul oamenilor de afaceri. În anul 2012, circa 33,8% considerau că se recurge la plăți neformale pentru a „soluționa” problemele în APL, iar în 2014 ponderea acestora a constituit 36,2%. Conform datelor studiului vizat, valoarea plăților neformale în administrația publică locală, variază esențial.

Revenind la proaspătul studiu lansat, trebuie să înțelegem că în perioada anilor 2017-2019 a crescut nivelul de intoleranță a populației față de corupție. Astfel, circa 62% din populația generală (față de 45% în 2017) și 83% din agenții economici (față de 61% în 2017) consideră inacceptabile orice situații de corupție și declară că nu acceptă să dea mită, indiferent de situație și beneficiul personal. Datele sondajului demonstrează că atât populația generală (73% din respondenți), cât și agenții economici (80%) sunt conștienți că mituirea atrage după sine pedepsirea ambelor părți implicate. În medie, aproximativ 87% dintre respondenți ai studiului au afirmat că, în caz de confruntare cu atare situații, probabil/sigur vor raporta actele de corupție la agențiile anticorupție prin diferite mijloace”.

Un alt sondaj, cel prezentat ceva timp în urmă în cadrul Barometrului

Opinie Publice, formulează în mod tradițional întrebarea “Ce credeți că ar trebui întreprins pentru a îmbunătăți situația social-economică din țara noastră? 26 la sută din cei chestionați sunt de părere că în primul rând e necesar să fie combătută corupția. O altă întrebare “Ce vă îngrijorează înainte de toate?”, pune corupția pe locul cinci, după șomaj și sărăcie.

Convingerea persoanelor chestionate este că angajații instituțiilor de stat nu sunt sancționați de conducătorii lor pentru lipsa de etică și integritate profesională. Peste 70% dintre participanții la sondaj din rândul populației generale sunt de părere că agenții publici sunt rar, foarte rar sau niciodată pedepsiți pentru corupție. În cazul agenților economici, acest indicator constituie 80%. Ceea ce i-ar determina pe cetățeni să se implice în activități de diminuare a corupției sunt încrederea că aceștia vor fi protejați în cazul în care denunță un agent public pentru acte de corupție, precum și siguranța privind independența justiției.

Deși, sub nicio formă nu putem fi subiect al unui studiu realizat în comunitatea europeană, ni se permite de a cunoaște cât de cât starea de lucruri în perimetrul UE către finele anului 2019.

La nivelul Uniunii Europene, cele mai puțin corupte state rămân Danemarca (87 puncte, în scădere cu un punct față de 2018), Finlanda (86 puncte, în creștere cu un punct față de 2018) și Suedia (85 puncte, la fel ca în 2018). România rămâne mult sub media Uniunii Europene, apreciază măsurările prezentate la începutul anului curent. Media la nivelul UE scade de la 66 la 64 de puncte. România a obținut 44 de puncte și se află, astfel, pe penultimul loc la nivelul Uniunii. Pe ultimul loc este Bulgaria (43 de puncte), în vreme ce Ungaria obține același punctaj ca România.

În cazul României, se poate vorbi de o degradare a situației, o scădere de trei puncte față de 2018. În urmă cu 8 ani, în 2012, România a mai înregistrat un astfel de scor. O situație asemănătoare are Polonia, care, în 2019, obține 58 de puncte, la fel ca în 2012.

Desigur, se admite din start că nu există geografie fără corupție și că combaterea nu este sinonimă absolută cu cifra zero, însă tot atât de limpede e că acolo unde corupție este mai puțină, se lasă mai mult loc pentru bunăstare. Da, bunăstarea pe care și-o dorește mereu cetățeanul.

Constantin OLTEANU

Ion Chicu: Guvernul a remis Parlamentului un pachet de proiecte de lege convenit cu FMI și așteaptă adoptarea acestuia în scurt timp

Despre aceasta premierul a declarat presei după tradiționala ședință săptămânală de luni cu președintele țării și președintele parlamentului.

Ion Chicu a menționat că, în special, în parlament a fost expediat proiectul de lege care prevede indexarea pensiilor judecătorilor, în conformitate cu principiile și regulile generale, ca și pentru toți pensionarii.

El a amintit că, anterior, indexarea pensiilor judecătorilor se făcea după un alt principiu, iar majorarea acestora depindea de mărimea salariilor pe care le primeau. Astfel, dacă parlamentul votează proiectul de lege elaborat de guvern, pensiile judecătorilor vor fi indexate conform principiilor generale.

Potrivit lui Ion Chicu, alte proiecte de lege remise parlamentului vizează indexarea pensiilor de două ori pe an a tuturor beneficiarilor, indiferent de mărimea acestora, precum și acordarea de ajutor financiar unic pentru sărbători pensionarilor și cetățenilor cu venituri mici.

Premierul și-a exprimat speranța că parlamentul va adopta aceste proiecte de lege, convenite cu FMI și aprobate de guvern, cât mai curând posibil.

Guvernul Moldovei va simplifica condițiile de eligibilitate la programul de stat „Prima Casă” și va majora sprijinul acordat angajaților din sectorul public

Premierul Ion Chicu a scris pe pagina sa de socializare că se planifică modificarea legislației în vigoare pentru a majora vârsta maximă admisibilă a potențialilor beneficiari ai programului de stat „Prima Casă” de la 45 la 50 de ani și micșorarea contribuției inițiale de la 10% la 5% din costul locuinței achiziționate.

În plus, beneficiarii care au deja proprietăți imobiliare vor putea participa la programul „Prima Casă”: dreptul de proprietate va fi exclus ca criteriu de eligibilitate. Se vor lua și alte măsuri pentru a facilita accesul la programul „Prima Casă”.

Ion Chicu a menționat că va fi majorat sprijinul bugetar. În special, se va acorda o compensație de 100% din buget pentru medici, pedagogi sau polițiști pentru procurarea imobilului și activitate în sectorul rural și centre raionale, precum și o compensație de 100% pentru familiile cu 3 copii și mai mulți. La fel, va fi sporit suportul pentru angajații în sectorul privat.

Anterior, agenția InfoMarket a scris că valoarea totală a creditelor acordate în cadrul programului „Prima Casă” a depășit 2 mlrd. lei, fiind procurate peste 4 mii de locuințe.

Potrivit Ministerului Finanțelor, de la lansarea Programului de stat “Prima Casă” și până în prezent au fost procurate 4019 locuințe. Suma totală a creditelor acordate de către bănci a depășit 2 mlrd. lei, în timp ce suma totală a garanțiilor active constituie 1 mlrd. lei. Din numărul total de beneficiari, 2825 sunt familii, iar 1194 sunt tineri necăsătoriți. Vârsta medie a solicitanților este de 31,5 ani. Valoarea medie a locuințelor procurate este de 591,8 mii lei, iar suprafața medie – de 60,002 m.p. Din numărul total de locuințe, 3767 au fost procurate în zonele urbane, iar 253 – în zonele rurale. În total, au fost procurate 3705 de apartamente și 315 de case de locuit individuale.

Totodată, din numărul total al beneficiarilor programului, 571 de persoane beneficiază de compensații în cadrul Programului “Prima Casă-2”, destinat persoanelor angajate în sectorul bugetar. De compensații de la bugetul de stat beneficiază și cei care au mai mulți copii minori la întreținere (Prima Casă-3), numărul lor fiind de 1422 de persoane. Alocații de la bugetul de stat încasează și 271 de beneficiari ai programului, care sunt angajați în companii private (Prima Casă-4).

InfoMarket

În aceste momente de tristețe și durere, colectivul Comisiei Naționale a Pieței Financiare adresează sincere condoleanțe și sentimente de compasiune familiei vicepreședintelui CNPF, Iurie Filip, în legătură cu trecerea în lumea celor drepte a tatălui său.

Colectivul redacției “Capital Market” transmite sincere condoleanțe vicepreședintelui CNPF, Iurie Filip, în legătură cu moartea tatălui său Grigore.

Ne exprimăm profunda compasiune pentru pierderea suferită.

CAPITAL Market

Publicație bilingvă a CNPF

INDICE DE ABONAMENT:

Moldpres: 67770.

Poșta Moldovei: PM21700

EDITOR:

Instituția Publică Ediția Periodică
CAPITAL MARKET

Nr. de înregistrare:

1003600114204, 27 octombrie 2003

FONDATOR: COMISIA NAȚIONALĂ

A PIEȚEI FINANCIARE

REDACTOR-ȘEF:

Ghenadie TUDOREANU

TEL.: /373 22/ 229-445

REDACTOR:

Lilia ALCAZĂ

Recepționarea anunțurilor și rapoartelor

anuale: ziarulcm@gmail.com

TEL.: /373 22/ 22-12-87, 22-77-58

FAX: /373 22/ 22-05-03

ADRESA REDACȚIEI:

Str. Vasile Alecsandri, 115

(Colț cu bd. Ștefan cel Mare)

Cod IBAN: MD69VI00022249111050MDL

BC “Victoriabank”, SA., fil.11, Chișinău,

BIC VICBMD2X883

În ziar au fost utilizate știrile agenției

«Moldpres» și «InfoMarket»

Articolele marcate cu semnul ■ reprezintă publicitate.

Orice articol publicat în “Capital Market” reflectă punctul

de vedere al semnatului, care nu neapărat coincide

cu cel al redacției. Republicarea textelor și imaginilor se

permite doar cu acordul scris al publicației.

Tipar: Tipografia “Edit Tipar Grup” SRL

Creditul imobiliar Când îți dorești casa ta...

➤ Ce este un credit imobiliar

Creditul imobiliar este un împrumut (credit) cu ajutorul căruia o persoană își procură o locuință sau renovează locuința pe care o deține. Garanția în cadrul creditului imobiliar poate fi un alt bun imobil sau însăși locuința achiziționată. În cazul în care garanția este locuința achiziționată, creditul imobiliar mai este numit și credit ipotecar. Termenul „ipotecă” provine din limba latină – „hypothēca” și înseamnă un angajament dat ca garanție pentru un împrumut. Altfel spus, instituția financiară care îți acordă împrumutul este în realitate proprietarul imobilului până la rambursarea totală a sumei acordate.

➤ Prin ce se deosebește creditul imobiliar de alte credite

Creditul imobiliar se acordă pe un termen îndelungat, chiar și până la 25 de ani. Când dorim să obținem un credit imobiliar trebuie să contribuim cu fonduri proprii la achiziționarea locuinței. Contribuția proprie variază de la 10% până la 30% din valoarea creditului și este necesară pentru ca instituția creditoare să fie sigură că persoana ce se angajează în acest contract, la fel, ar avea ceva de pierdut în cazul neachitării ratelor lunare. Pe lângă contribuția proprie mai este nevoie să dispunem și de un venit stabil, iar rata lunară aferentă creditului să nu depășească o anumită proporție din venitul respectiv (între 50% și 70% din venit). Atenție, încât durata creditului ipotecar este lungă, este important să ne asigurăm că avem siguranța locului de muncă în viitor.

➤ La ce trebuie să fim atenți

Creditele imobiliare pot fi acordate în moneda națională (MDL) sau pot fi atașate la o monedă străină (USD, EUR). Dobânda anuală efectivă (DAE) la creditele acordate în valută de obicei este mai mică, ceea ce face creditul respectiv aparent mai atrăgător. Totuși, în cazul deprecierei leului, ratele lunare (plățile lunare) ale creditului atașat la moneda străină vor crește, în special în cazul unei depreciere puternice. De aceea, de regulă se recomandă ca creditul contractat să fie în aceeași monedă în care este și venitul permanent al persoanei.

Creditele ipotecare oferite de instituțiile financiare naționale au rată flotantă. Aceasta înseamnă că pe parcursul timpului rata dobânzii va devia de la rata care a fost stabilită la semnarea contractului. Acest fapt va avea o influență directă și asupra plăților lunare pe care trebuie să le achităm. Spre exemplu, dacă am contractat un credit în valoare de 600 mii lei pentru o perioadă de 20 de ani, creșterea ratelor dobânzii cu 1 punct procentual ar duce la majorarea plăților lunare cu aproape 400 de lei.

➤ Programul de stat „Prima casă”

După modelul altor țări, în Republica Moldova a fost lansat un program de stat care facilitează accesul la locuințe pentru persoanele tinere. Programul „Prima casă” propune condiții avantajoase legate de creditele bancare, inclusiv în ceea ce privește rata dobânzii. Beneficiar al programului poate fi orice cetățean al țării cu vârsta cuprinsă între 18 și 45 de ani, angajat oficial în câmpul muncii. De asemenea, unele categorii de beneficiari, cum ar fi familiile cu mulți copii sau salariații cu venituri reduse pot obține compensații de la stat pentru acoperirea parțială a plăților lunare.

Elementele unui credit imobiliar,

asigură-te că le înțelegi pe toate:

- Rata dobânzii
- DAE
- Asigurare
- Suma creditului
- Contribuție personală
- Plata lunară
- Durata creditului
- Programul „Prima casă”

¹ Programul guvernamental de acces la locuințe „Prima casă”
www.primacasa.gov.md

Compania Moldcell, deținută de Telia Company, a fost vândută către CG Cell Technologies DAC

Fintur Holdings B.V., deținută integral de Telia Company, a decis să-și vândă participația de 100% în compania Moldcell către CG Cell Technologies DAC, pentru un preț de tranzacție de 31,5 mil. USD.

Potrivit agenției INFOTAG, într-un comunicat de presă al Telia Company se relatează că „decizia a fost luată prin prisma dorinței de a se concentra pe piețele nordice și baltice”.

„Moldcell este o companie bine condusă, cu angajați foarte dedicați și talentați, cărora vreau să le mulțumesc pentru contribuțiile deosebite de-a lungul anilor. Le dorim tot ce este mai bun în următoarea fază a companiei”, a declarat în acest context președintele și CEO al companiei Telia, Christian Luiga.

Potrivit lui, până la semnarea contractului, compania Telia Company a finalizat analiza strictă și verificarea cumpărătorului, inclusiv prin atragerea consultanților externi.

„INFOTAG precizează: CG Cell Technologies DAC este deținută în întregime de CG Corp Global. Chaudhry Group (CG Global) este un conglomerat multinațional cu sediul central în Nepal. Afacerile sale includ servicii financiare, bunuri de larg consum, educație, ospitalitate, energie, electronice de consum, imobiliare, biotehnologie și medicină alternativă. Grupul deține 136 de companii din 15 domenii de afaceri diferite de pe cinci continente.

Operatorul de telefonie mobilă din Moldova, Moldcell, face parte din grupul internațional TeliaSonera, care își are sediul la Stockholm, Suedia. Moldcell și-a lansat activitatea comercială în anul 2000. În anul 2019, numărul abonaților companiei a ajuns la aproape 1,5 mil., reprezentând aproape o treime din volumul vânzărilor de servicii de telefonie mobilă în Republica Moldova.

Cota-parte a companiei Moldcell în veniturile din servicii ale companiei Telia Company constituie aproximativ 0,7% și 0,6% ale indicatorului EBITDA. Moldcell este al doilea cel mai mare operator de telecomunicații din Republica Moldova și are aproximativ 900 mii de clienți.

În R. Moldova va apărea societatea pe acțiuni „Aeroporturile Moldovei”

Ministerul Economiei și Infrastructurii a elaborat un proiect de hotărâre a guvernului privind reorganizarea a 3 întreprinderi din domeniul aeronautic din R. Moldova într-o singură societate pe acțiuni.

Astfel, se propune reorganizarea întreprinderilor de stat Moldaeroservice și Aeroportul Internațional Chișinău prin fuziune cu ÎS Aeroportul Internațional Mărculești, iar ultima să fie transformată în SA „Aeroporturile Moldovei”.

Ministerul Economiei și Infrastructurii consideră că această reorganizare este modalitatea optimă de soluționare a problemelor acestor întreprinderi.

Se menționează că aeroportul din Mărculești dispune de imobile pentru amplasarea utilajelor, mijloacelor tehnice și a personalului, deține infrastructura necesară pentru o activitate stabilă, iar conducerea companiei are strategii clare de dezvoltare. Această întreprindere deține potențial pentru a deveni întreprindere absorbantă. După reorganizare, activele aeroportului din Mărculești vor crește până la 400 mil. lei, iar cheltuielile generale și administrative se vor reduce cu 4 mil. lei.

Realizarea proiectului nu necesită cheltuieli din bugetul de stat, iar toate cheltuielile de reorganizare vor fi acoperite de aeroportul Mărculești.

InfoMarket

În 2018, volumul operațiunilor de casă pe sistemul bancar din Moldova a crescut cu 7,5%

În anul 2019, instituțiile financiare au eliberat mijloace bănești în sumă de 121,535 mlrd. lei (7,025 mlrd. USD), ceea ce este cu 8,525 mlrd. lei mai mult (7,5%) decât în 2018.

Potrivit agenției INFOTAG cu referire la datele Biroului Național de Statistică privind volumul operațiunilor de casă pe sistemul bancar din Republica Moldova, mai mult de jumătate din încasări au fost asigurate de veniturile obținute din comercializarea mărfurilor de consum, indiferent de canalul de desfacere – 73,935 mlrd. lei (+9,1%).

Încasările din vânzarea valutei străine persoanelor fizice s-au majorat cu 13,4%, până la 6,760 mlrd. lei, iar cele de la întreprinderile care prestează servicii de transport – cu 2,8% și au constituit 1,425 mlrd. lei.

Încasările de la întreprinderile care prestează alte servicii s-au majorat cu 15,2%, până la 9,531 mlrd. lei, iar alte încasări – cu 3,7% și au constituit 23,777 mlrd. lei.

Încasările din impozite și taxe s-au diminuat cu 3%, până la 2,469 mlrd. lei, iar încasările din plățile pentru chirie și servicii comunale – cu 12,9%, până la 3,638 mlrd. lei.

În anul 2019, instituțiile financiare au eliberat mijloace bănești în sumă de 123,412 mlrd. lei (7,133 mlrd. USD), ceea ce este cu 7,3% mai mult decât în anul 2018. În același timp, plățile pentru salarii, burse, plăți sociale, plata pensiilor, indemnizațiilor și despăgubirilor de asigurare au constituit 13,761 mlrd. lei (+5,7%); pentru achiziționarea produselor agricole – 2,528 mlrd. lei (-7,5%); pentru cumpărarea valutei străine de la persoane fizice – 39,316 mlrd. lei (+3,5%); din conturile curente și din conturile de depozit ale persoanelor fizice (net) – 18,777 mlrd. lei (+20,2%); pentru alte scopuri – 49,029 mlrd. lei (+7,3%).

Informația a fost prezentată fără datele raioanelor din partea stângă a Nistrului și municipiul Bender.

INFOTAG

Economia Republicii Moldova este pe trend pozitiv, dar principalul motor rămâne consumul populației alături de dinamica exporturilor și investițiilor. Evoluția pozitivă a investițiilor a sprijinit majorarea valorii adăugate brute în sectorul construcțiilor, iar performanța în sectorul agricol a favorizat creșterea exporturilor. În același timp, datele pentru octombrie-noiembrie 2019 indică evoluții mixte, conturând premise asociate temperării creșterii economice în trimestrul IV 2019. Astfel, e de menționat dinamica pozitivă a comerțului intern și a producției industriale, însă mai atenuată a ultimiei, dar și contractarea volumului mărfurilor transportate.

Condițiile economice rămân pozitive, în pofida încetinirii, conform așteptărilor, a creșterii economice în trimestrul III 2019 comparativ cu prima jumătate a anului 2019. Rata creșterii PIB a înregistrat 4,3 la sută, fiind cu 1,5 p.p. inferioară celei din trimestrul II 2019.

Deși economia e pe trend pozitiv, Banca Națională a Moldovei (BNM) susține că cererea agregată va genera presiuni inflaționiste pe parcursul primelor trei trimestre consecutive din 2020 și dezinflaționiste începând cu trimestrul IV 2020 și până la finele orizontului de prognoză. Suplimentar la cererea agregată, diminuarea prețurilor internaționale la petrol și la produsele alimentare și baza înaltă din anul 2019 vor constitui principalii factori ce vor accelera temperarea inflației în anul curent și viitor. În același timp, riscurile aferente condițiilor meteo nefavorabile recoltei anului 2020 persistă, având un impact considerabil asupra producției agricole și, respectiv, asupra prețurilor la produsele alimentare. Există incertitudini la adresa perspectivei inflației pe termen mediu aferente momentului și magnitudinii ajustării tarifelor la serviciile reglementate, potrivit informației BNM după publicarea deciziei de politică monetară.

MĂRFURILE ALIMENTARE, SURSA INFLAȚIEI DIN ULTIMUL DECENIU

Datele BNM relevă că rata anuală a inflației se va plasa peste limita superioară a intervalului de variație a țintei în trimestrul I 2020, înregist-

trând nivelul maxim de 6,8 la sută, după care se va diminua încontinuu până la nivelul minim de 3,0 la sută în trimestrul I 2021. Începând cu trimestrul II 2020, rata anuală a inflației va reveni în interval și se va menține în cadrul acestuia pentru două trimestre consecutive. Începând cu trimestrul IV 2020, rata anuală a inflației va părăsi coridorul pentru trei trimestre consecutive, ulterior, va spori ușor și va reveni în palierul inferior al coridorului spre sfârșitul orizontului de prognoză. Inflația medie anuală va înregistra nivelul de 5,1 la sută și 3,6 la sută în anul 2020 și, respectiv, în 2021.

“Creșterea prețurilor de comercializare a mărfurilor alimentare, cu valori peste media indicilor prețurilor de consum, este factorul care constant, pe durata ultimilor 9 ani a contribuit cel mai mult la creșterea ratei inflației. Este neobișnuit faptul că într-o țară caracterizată printr-un sector agricol cu un potențial înalt de dezvoltare precum este Republica Moldova, să se înregistreze o presiune inflaționistă mare venită chiar din domeniul agricol al economiei. Prețurile la câteva categorii de mărfuri alimentare, precum lapte, unt, ouă, legume, cartofi și fructe proaspete au înregistrat frecvent în perioada vizată creșteri peste rata inflației anuale, pe când ritmul de creștere a prețurilor de comercializare la ouă, legume și fructe proaspete a fost chiar mult superior nivelului mediu de creștere a prețurilor la mărfurile alimentare”, a explicat pentru infodebit.md, economistul Viorel Gîrbu.

Populația susține economia

REDUCEREA TURATIILOR ECONOMIEI EXTERNE O VA TRAGE ÎN JOS PE CEA LOCALĂ

Economia R. Moldova este vulnerabilă la șocurile externe or, în anul curent prognozele arată o temperare a economiei externe, iar acest lucru va trage în jos PIB-ul țării. “Economia Republicii Moldova a început deja să resimtă temperarea cererii externe. Astfel, exporturile sunt pe linia de plutire doar grație livrărilor spre Turcia, în timp ce exporturile spre UE au scăzut în contextul unei conjuncturi nefavorabile pe piața dată, iar cele spre CSI au înregistrat majorări doar datorită reexporturilor de medicamente. Pe lângă aceste evoluții îngrijorătoare, mai constatăm și un șir de cauze ce țin de concentrarea exporturilor atât în profil geografic, cât și sub aspectul structurii produselor exportate. Acest lucru este agravat de faptul că exporturile date înglobează în sine o valoare adăugată destul de joasă (fie produse agricole primare, fie produse industri-

ale prelucrate în regim de lohn), scăzând astfel în evidență nivelul scăzut al competitivității producătorilor autohtoni, fapt ce subminează sustenabilitatea exporturilor per ansamblu. Incertitudinile existente pe plan mondial subminează perspectivele comerciale investiționale pentru perioadele următoare. De altfel, anticiparea stagnării prețurilor la produsele alimentare la nivel internațional, dictată de majorarea disponibilităților la export, precum și temperarea industriei automotivă din UE va amplifica efectele negative asupra creșterii exporturilor moldovenești spre această direcție. În timp ce condițiile comerciale de pe piața CSI (în speță Federația Rusă) rămân încă incerte, iar perspectivele modificării acestora deocamdată sunt ancorate doar în promisiunile preelectorale. Toate acestea vor dezechilibra balanța de plăți, iar contractarea investițiilor străine și declinul asistenței externe, nu vor mai fi capabile să echilibreze componentele deficitului de cont curent, fapt ce ar putea pune presiuni asupra monedei și datoriei externe”, se arată în publicația MEGA a Expert Grup.

Totodată, șocurile climaterice devin tot mai frecvente, ceea ce expune sectorul agricol și economia în ansamblu, la riscuri majore. Insuficiența de precipitații, în paralel cu temperaturile anormal de înalte din această iarnă, alimentează riscuri privind producerea unor înghețuri masive în 2020 sau/și inundații și alte anomalii climaterice. Acestea riscă să compromită producția agricolă, ceea ce s-ar putea transpune în recesiunea sectorului agricol, reducerea ocupării în acest sector care este și principalul angajator în R. Moldova, și să submineze producția și exporturile sectorului agroindustrial din cauza materiei prime limitate.

O altă sursă de provocări în adresa creșterii economice ține de înrăutățirea situației demografice în paralel cu înăsprirea condițiilor pe piața muncii. Analiza pieței muncii denotă perpetuarea situației aparent paradoxale când sunt înregistrate în același timp rate scăzute de ocupare și șomaj. Aceasta se explică prin creșterea ponderii populației inactice, din cauza migrației externe (factorul principal), îmbătrânirii populației (creșterea ponderii persoanelor de peste 60 de ani) și creșterii inactivității la unele categorii din populație (femei). Totodată, aceste tendințe au pus presiuni crescânde pe piața muncii. Înăsprirea condițiilor pe piața muncii se datorează diminuării continue a ofertei din partea forței de muncă, care nu poate compensa creșterea cererii din partea agenților economici. Un indicator elocvent ce scoate în evidență amplificarea decalajelor dintre cererea și oferta forței de muncă este numărul locurilor vacante. În perioada 2016-2019 numărul acestora practic s-a dublat. Migrația externă a populației face să fie simțit deficitul nu doar a forței de muncă calificate, dar și a celei necalificate, ceea ce prezintă o constrângere pentru extinderea afacerilor și atragerea investițiilor.

Victor URSU

Populația rămâne creditorul net al băncilor. Acest lucru se întâmplă din 2014 după criza bancară ca urmare a politicii monetare mai dure, a ratei și a neperformanțelor ridicate. Instituțiile financiare și-au redus la maxim creditarea, în timp ce suma depozitelor a tot crescut și a ajuns în prezent la circa 68 miliarde de lei, iar soldul creditelor constituie aproape 40 miliarde de lei.

Acumularea depozitelor de la populație și lipsa cererii scăzute a creditelor din partea agenților economici a dus la acumularea excesului de lichidități în bănci. Datele Băncii Naționale a Moldovei relevă că pe parcursul trimestrului IV 2019, lichiditatea excesivă în sistemul bancar a crescut cu 645,0 milioane lei. În ultimele 12 luni, volumul lichidităților excesive s-a diminuat în medie cu 2,0 miliarde lei (-24,6 la sută anual), ca rezultat al creșterii soldului creditelor în sectorul bancar, înregistrând, astfel, valoarea medie de 6,0 miliarde lei.

DISCREPANȚĂ ÎNTRE SOLDUL CREDITELOR ȘI AL DEPOZITELOR

“Dacă urmărim dinamica din ultimii 20 de ani, până în anul 2013, volumul depozitelor atrase era aproape similar cu cel al creditelor oferite. Or, în prezent discrepanța e foarte mare. Anul 2019 s-a încheiat cu un exces de lichiditate de 28 miliarde de lei. Astfel, banii stau imobilizați. Băncile au reușit să acumuleze 68 miliarde de lei depozite, dar au oferit doar 40 miliarde de lei credite. Însă cel mai corect este să spunem că banii sunt inutili, necalitativi.

De exemplu, în anul 2014 depozitele persoanelor fizice au fost de 34,5 miliarde de lei dintre care 28 miliarde erau depozite la termen și erau 6 miliarde depozite la vedere, care nu aduc dobândă deponenților. Iar în prezent, volumul depozitelor persoanelor fizice a ajuns la 45,5 miliarde de lei sau cu 11 miliarde de lei mai mult. Însă depozitele la termen au crescut cu doar un miliard de lei. Practic, băncile

Băncile continuă să acumuleze lichidități

pot folosi aceeași sumă de 29 miliarde de lei pentru acordarea creditelor. Avem o creștere fără precedent a banilor nelucrativi. Sunt banii fără dobândă depuși în bănci de cetățeni. Iar suma ratată din depozitele fără dobândă se ridică anual în medie la 350 milioane de lei. Banii nu pot fi utilizați, iar BNM este nevoită să-i sterilizeze și să achite suplimentar băncilor 350 milioane de lei anual doar pe aceste depozite fără dobândă deținute de cetățeni în bănci. Suma mare a depozitelor la vedere rezidă din încrederea redusă a cetățenilor în bănci și din faptul că cetățenii își țin pe carduri o parte din veniturile încasate.

Anul trecut moldovenii au primit pe cardurile bancare 70 miliarde de lei (6 miliarde de lei lunar). Dacă acum cinci ani în ziua salariului banii erau retrași de pe carduri, în prezent comportamentul s-a schimbat: cetățenii tot mai activ achită cu cardul și nu scot toată suma imediat. Anume aceste solduri de pe carduri și au contribuit la creșterea depozitelor fără dobândă deținute de moldovenii în bănci cu cel puțin 6-8 miliarde de lei. Băncile, alături de BNM, ar trebui să regândească sistemul, pentru ca banii ținuți la vedere pe carduri să fie utilizați în circuitul economic”, a declarat în cadrul emisiunii “15 minute de realism economic”, economistul IDIS Viitorul, Veaceslav Ioniță.

ÎN APROAPE ZECE ANI BĂNCILE VOR RECUPEREA TERENUL PIERDUT ÎN 2014

După criza din anul 2014, băncile și-au revenit foarte greu și abia în februarie 2018 a început propriu-zis procesul de recuperare. În prezent, soldul creditelor oferite este de 40 miliarde de lei, cu o creștere de 8 miliarde de lei în valori absolute. Chiar dacă băncile au început să recupereze terenul pierdut în anul 2014, mai este mult până vor atinge nivelul de dinaintea crizei bancare. Acum șase ani volumul creditelor raportat la PIB era de 35%, ulterior a coborât la 18,5% or, în prezent, nivelul e de 19,5%. Astfel, în doi ani au fost recuperate doar 7% din căderea reală

și mai e nevoie de 6-7 ani pentru a atinge nivelul din anul 2014. Recuperarea sistemului bancar are loc pe seama persoanelor fizice. În doi ani, din portofoliul de opt miliarde lei creștere, șase miliarde de lei aparțin persoanelor fizice și doar două miliarde – businessului. Dacă în vară am atestat o majorare de 2,4 miliarde de lei pentru sectorul corporate, în prezent avem o stagnare a împrumuturilor pentru persoanele fizice.

“În ultimul trimestru al anului 2019, avem o încetinire puternică a creșterii creditării. Trimestrial, în ultimii doi ani soldul creditelor creștea cu câte un miliard de lei, iar în trimestrul doi din 2019 majorarea a fost chiar de 2,3 miliarde de lei. Cel mai interesant este că în trimestrul patru, majorarea a fost de doar 0,2 miliarde de lei, o creștere modestă, care cel mai probabil este temporară. Avem o creștere, apoi o scădere ușoară a creditelor în rândul businessului, ceea ce denotă starea complicată a economiei în timp ce la persoanele fizice am urmărit o creștere fără precedent. Primul record este că gradul de îndatorare a persoanelor fizice în 2019 a depășit 10% din PIB, iar al doilea record – împrumuturile contractate de la bănci și sectorul nebancaar a depășit 20 miliarde de lei și ne apropiem de 24 miliarde de lei. Astfel, ponderea portofoliului de credite din total credite oferite persoanelor fizice este de 45% față de acum cinci ani când acestea erau de 15%. De fapt, avem o majorare a expunerii băncilor pe persoanele fizice”, a mai spus Ioniță.

PERSOANELE FIZICE – MOTORUL ASCENSIUNII ÎN CONTINUARE A ÎMPRUMUTURILOR

Potrivit datelor BNM, soldul creditelor acordate în monedă națională a înregistrat, la sfârșitul trimestrului IV 2019, un ritm de creștere anual de 23,3% din contul majorării atât a soldului creditelor acordate persoanelor fizice, cu o contribuție pozitivă de 19,9 p.p., cât și a soldului creditelor acordate persoanelor juridice, cu o contribuție pozitivă de 3,4 p.p.

Totodată, soldul creditelor în lei acordate persoanelor fizice a înregistrat o creștere anuală de 39,2%, iar ponderea lor constituia 57,2% din soldul creditelor în lei. La finele trimestrului IV 2019, soldul creditelor în valută, recalculează în monedă națională, comparativ cu soldul înregistrat la finele trimestrului IV 2018, nu a suferit modificări esențiale. În această perioadă, în structura portofoliului de credite acordate de către băncile licențiate, cea mai mare cotă, analogic trimestrelor precedente, i-a revenit creditelor acordate persoanelor fizice (37,0 la sută), fiind urmată de ponderea creditelor acordate comerțului (23,6%). Pe parcursul trimestrului IV 2019, băncile licențiate din R. Moldova au acordat credite noi în volum superior celui din trimestrul IV 2018 cu 15,5% la sută. Această creștere a fost indusă, în mare parte, de majorarea cu 30,8% a creditelor acordate în valută recalculate în lei moldovenești. O contribuție majoră la această evoluție a creditelor noi acordate în valută recalculate în MDL au avut-o creditele acordate pe un termen mai mare de 12 luni persoanelor juridice. Totodată, evoluția creditelor acordate în monedă națională a fost influențată, preponderent, de creșterea creditelor acordate persoanelor fizice.

În perioada octombrie-decembrie 2019, rata medie ponderată a dobânzii aferente soldului creditelor acordate de către băncile licențiate în MDL și-a continuat trendul de diminuare și a constituit 7,94% anual (-0,63 p.p. față de trimestrul IV 2018). Dinamica a fost determinată de scăderea ratelor la soldul creditelor acordate atât persoanelor juridice, cât și persoanelor fizice. Pe ansamblul trimestrului IV 2019, rata medie ponderată a dobânzii aferentă soldului creditelor în valută recalculează în MDL a constituit 4,54%, inferioară celei din trimestrul IV 2018 cu 0,32 p.p. (în mare parte, din contul micșorării ratei medii ponderate a dobânzii aferente soldului creditelor în valută acordate persoanelor juridice).

V. U.

La Chișinău au fost prezentate rezultatele unui studiu moldo-francez cu privire la evaziunea fiscală

Centrul Analitic Independent „Expert-Grup” a prezentat marți, 18 februarie, rezultatele studiului cu privire la fenomenul evaziunii fiscale în Republica Moldova și măsurile de combatere a acestuia în baza abordărilor comportamentale. Studiul a fost elaborat în parteneriat cu Academia de Studii Economice a Moldovei (ASEM) și Laboratorul de economie experimentală din Montpellier (Franța), transmite MOLDPRES.

În cadrul evenimentului au fost prezentate o serie de recomandări de politici pentru diminuarea evaziunii fiscale în țara noastră. De asemenea, a fost prezentată o analiză comparativă a rezultatelor experimentelor economice desfășurate în Moldova și Franța, pentru a releva modul în care diferă factorii psihologici care stau în spatele deciziilor luate de respondenți.

Potrivit lui Vadim Gumene, director de program în cadrul Centrului Analitic Independent „Expert-Grup”, „deși amploarea economiei tenebre în Republica Moldova a scăzut de la nivelul de 34,6%, în anul 2000, până la 20,6% – în 2007, observăm totuși o dinamică îngrijorătoare”. „Asta pentru că această parte a economiei neobservate are un impact negativ nu doar asupra încasărilor fiscale, ci și asupra Produsului Intern Brut și altor indicatori macroeconomici”, a estimat Vadim Gumene.

Pentru a înțelege mai bine factorii de bază care determină evaziunea fiscală, Expert-Grup în parteneriat cu ASEM și Laboratorul din Montpellier au organizat o serie de experimente economice în Moldova și Franța, cu participarea a peste 500 de persoane din ambele țări. Rezultatele experimentelor indică faptul că amenziile și controalele fiscale nu au impact esențial asupra combaterii evaziunii fiscale. În schimb, statul ar trebui să se concentreze pe promovarea conformării voluntare prin diseminarea informației pozitive privind fiscalitatea, fapt ce s-a dovedit a avea un efect pozitiv asupra participanților la experiment.

În general, experimentele au combătut argumentul, deseori invocat, privind moralitatea fiscală scăzută în Moldova și „specificul național” în acest sens. Comparativ cu Franța, oamenii din Moldova sunt dispuși să respecte legislația fiscală, singura condiție fiind ca instituțiile să fie funcționale și legitime. Prin urmare, pe termen lung, autoritățile publice ar trebui să se concentreze asupra îmbunătățirii calității instituțiilor prin sporirea transparenței în alocarea resurselor publice, implementarea instrumentelor de luare colectivă a deciziilor pentru a ține cont de preferințele cetățenilor, precum și reducerea corupției și promovarea integrității în spațiul public.

„Până în prezent, politicile de combatere a evaziunii fiscale nu au luat în considerare în măsura necesară factorii comportamentali/psihologici care explică deciziile individuale ale oamenilor. Prin urmare, venim cu o perspectivă nouă și un cadru analitic inovativ asupra fenomenului evaziunii fiscale prin explicarea acestuia din perspectiva comportamentală, în baza experimentelor economice organizate în premieră în Republica Moldova. Totodată, studiul vine cu o serie de recomandări de politici în acest sens”, a concluzionat Adrian Lupușor, directorul executiv al Centrului Analitic Independent „Expert-Grup”.

Octavian ARMAȘU: BNM ar dori ca băncile să crediteze și mai mult economia

Banca Națională a Moldovei (BNM) ar dori ca băncile să crediteze într-o măsură mai mare economia țării, dar, deocamdată, portofoliul de credite avansează în principal datorită finanțării populației. Despre aceasta corespondentului INFOTAG a declarat guvernatorul BNM, Octavian Armașu.

„Cu părere de rău, mediul de afaceri accesează puține împrumuturi. Există o opinie destul de răspândită și eronată, precum că băncile nu creditează economia. Acest lucru nu este adevărat. Băncilor le este mult mai profitabil să ofere împrumuturi, decât să-și păstreze resursele în certificatele BNM”, a spus bancherul.

Potrivit lui, „este mult mai profitabil pentru bănci să aibă în portofoliul său clienți fideli”.

„Cu ajutorul clienților, băncile acumulează un portofoliu solid și, prin urmare, o rezervă bună pentru viitor. Aceasta și este baza pentru stabilitatea pe termen lung a băncii”, a spus Armașu.

Președintele BNM consideră că este greșită opinia, precum că băncile nu acordă credite economiei.

„Pur și simplu nu există o cerere mare pentru resurse din partea sectorului real al economiei. Acest fapt are la bază mai multe explicații. De exemplu, din punct de vedere politic, anul 2019 a fost destul de agitat. Respectiv, mediul de afaceri și investitorii au adoptat o poziție de așteptare. Pentru a lua anumite decizii și a fi siguri în ziua de mâine, aceștia au nevoie de transparență și predictibilitate în țară”, a declarat guvernatorul BNM.

Ministerul Finanțelor a publicat bugetul pentru anul 2020 pe înțelesul tuturor

Ministerul Finanțelor a publicat astăzi Bugetul pentru anul 2020 într-o versiune pe înțelesul cetățenilor. Astfel, prin intermediul unor grafice sunt prezentate cheltuielile, dar și veniturile preconizate pentru anul acesta și direcțiile în care vor fi repartizați banii, comunică MOLDPRES.

Potrivit documentului publicat, obiectivele principale ale politicii bugetar-fiscale sunt: legislația fiscală și vamală favorabilă dezvoltării economice; măsuri de consolidare a veniturilor bugetare; corelarea cadrului de cheltuieli cu cadrul de resurse disponibile; promovarea utilizării eficiente a resurselor publice; asigurarea financiară a reformelor demarate; prioritizarea cheltuielilor operaționale și de întreținere ale autorităților pentru a asigura o mai bună alocare a resurselor pentru serviciile publice și programe de protecție socială.

Conform sursei citate, în 2020, veniturile bugetului de stat vor însuma 44 136,6 mln de lei, cu o majorare de 8,6% față de 2019 (rectificat), datorită creșterii preconizate a impozitelor și taxelor, TVA fiind în continuare cea mai importantă sursă. Cheltuielile bugetului de stat vor constitui cca 51 551,9 mln de lei, cu 11,3% mai mult față de anul curent. Conform estimărilor, bugetul de stat în anul 2020 se va solda cu un deficit în sumă de cca 7 415,3 mln de lei.

Produsul intern brut (PIB) în anul 2020 va constitui 227,9 mld de lei și o inflație medie anuală de 5,7%, comparativ cu 4,9% în 2019. Câștigul salarial mediu lunar brut al unui angajat din economia națională va fi de 7 953 lei în anul 2020 și se va majora până la 9 328 lei în anul 2022.

De asemenea, autoritățile preconizează că producția industrială va fi în creștere cu 4,2% în 2020, în timp ce producția agricolă se estimează să crească cu 2,6%. Tot în creștere, cu circa 7,8%, vor fi și exporturile, iar importurile în mediu cu 6,1%. Prin urmare, deficitul balanței comerciale va fi în creștere cu 4,5%.

Proiectul „Învățământul superior în Moldova” urmează a fi aprobat de Banca mondială în luna martie

Proiectul „Învățământul Superior în Moldova” urmează a fi aprobat la ședința Consiliului Executiv al Băncii Mondiale din martie 2020. Surse din cadrul Ministerului Finanțelor au relatat pentru agenția INFOTAG că acest lucru este necesar pentru a accelera semnarea acordului de finanțare a proiectului între reprezentanții Guvernului Republicii Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare (IDA).

Obiectivul de dezvoltare al proiectului presupune stabilirea unui cadru pentru îmbunătățirea și monitorizarea calității, precum și îmbunătățirea relevanței pe piața forței de muncă a învățământului superior în Republica Moldova.

Domeniile strategice ale proiectului vor fi programele cu profil pedagogic, inginerie, tehnologii informaționale, medicină. Proiectul își propune să unifice sistemul e-admitere, să certifice cadrul național al calificărilor, să crească numărul de programe cu acreditare națională și internațională, să identifice și aprobe un mecanism de finanțare în învățământul superior, să crească numărul de parteneriate dintre universitățile publice și agenții economice.

Proiectul propus va avea o perioadă de implementare de cinci ani (2020-2025), structurat în trei componente: I) îmbunătățirea mecanismelor de asigurare a calității; II) îmbunătățirea orientării spre piața muncii prin investiții specifice; III) managementul proiectului, și va fi finanțat din resursele de credit ale Asociației Internaționale pentru Dezvoltare (AID) în valoare de 35,7 mil. euro (\$39,4 mil.).

Conceptul Proiectului prevede intervenții sistematice în domeniile îmbunătățirii calității, finanțării și managementului învățământului superior, precum și un program specific a fi implementat în instituțiile de învățământ superior și colegiile pedagogice selectate în vederea abordării unora dintre

cele mai urgente necesități în materie de orientare spre piața muncii.

Resursele financiare vor fi utilizate pentru modernizarea și îmbunătățirea calității învățământului superior din țara noastră în concordanță cu necesitățile actuale și cele de perspectivă ale pieței muncii la nivel național și internațional. Astfel, proiectul își propune racordarea sistemului de învățământ superior la cerințele pieței forței de muncă, precum și crearea unor mecanisme în vederea sporirii șanselor de angajare ale absolvenților instituțiilor de învățământ superior.

Beneficiarii proiectului vor fi instituțiile de învățământ superior publice și colegiile pedagogice din Republica Moldova, iar implementator – Ministerul Educației, Culturii și Cercetării.

Banca Națională a ridicat regimul de intervenție timpurie a BC „Moldindconbank”

Comitetul executiv al Băncii Naționale a Moldovei (BNM) a ridicat regimul de intervenție timpurie a BC „Moldindconbank” SA, astfel că banca își reia activitatea independentă în regim normal, transmite MOLDPRES.

Anunțul a fost făcut marți de BNM, care precizează într-un comunicat de presă că decizia a fost luată la 10 februarie 2020, odată cu restabilirea deplină a funcționalității organelor de conducere statutare.

În perioada intervenției timpurii, activele BC „Moldindconbank” SA s-au majorat cu 3 169,4 mln lei și constituie astăzi 18.44 miliarde lei. Totodată, activele neperformante au înregistrat anul 2019 o diminuare de 748.8 mln lei, iar depozitele s-au majorat cu 989,3 mln lei, constituind la finele anului trecut 14.096,9 mln lei. Cât privește profitul net al băncii, acesta a fost de 678,7 mln lei.

Decizia de ridicare a regimului de intervenție timpurie a mai fost determinată de faptul că banca și-a perfecționat actele normative interne și sistemul de control intern, a sporit nivelul de transparență a acționariatului și a obținut rezultate prin respectarea măsurilor de supraveghere a activității de creditare prescrite de Banca Națională.

Regimul de intervenție timpurie a fost instituit la BC „Moldindconbank” SA în octombrie 2016, după ce la această bancă s-au constatat activități concertate ale unui grup de persoane ce deținea o cotă de 63,89% din capitalul social al instituției, fără permisiunea BNM.

Moldova a interzis importul de păsări, carne și ouă de pasăre din Ucraina

Republica Moldova a interzis importului din Ucraina a păsărilor de curte, cârnii, ouălor, dar și a materiei prime. Potrivit agenției INFOTAG, acest lucru este prevăzut în decretul guvernamental, care a intrat în vigoare vineri. O asemenea restricție are scopul de a preveni o eventuală introducere a gripei aviare în Republica Moldova.

Interdicția va continua până când Organizația Mondială a Sănătății Animalelor (OIE) va declara „Ucraina ca fiind țară sau zonă liberă de gripa aviară”.

Responsabilă de executare va fi Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor (ANSA), care va asigura intensificarea controlului și va examina detaliat fiecare solicitare a operatorilor economici privind importul păsărilor vii și produselor prevăzute în decretul guvernamental indiferent de țara de origine.

În același timp, Centrul Republican de Diagnostică Veterinară trebuie să ia urgent și să examineze probe în caz de suspiciune de gripă aviară. La rândul lor, agenții vamali sunt obligați să identifice și să sechestreze mărfurile relevante la frontieră.

Potrivit Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului (MADRM) interdicția respectivă nu va avea impact asupra consumatorului privind prețul de comercializare a cârnii de pasăre și ouă de consum.

„Producerea de carne de pasăre pentru anul 2019, cifra estimativă, de 65.000 tone, asigurată din capacitatea de producere de 70% a întreprinderilor autohtone, poate fi ușor majorată prin popularea hălelor de creștere la capacitatea maximă. Totodată, există stocuri de peste 2,5 mii de tone carne de pasăre”, susține MADRM.

Datele oficiale arată că, în 2019, Moldova a importat 18,4 mii tone de carne de pasăre, din care 14,6 mii tone au fost din Ucraina.

Anterior, în legătură cu existența focarelor de gripă aviară într-o țară vecină, Uniunea Europeană a interzis importul de carne de pui din Ucraina.

Statistica tranzacțiilor înregistrate pe piața reglementată în perioada 10.02.2020 - 14.02.2020

Data tranzacției	Codul ISIN	Denumirea emitentului	Valori mobiliare	Prețul	Volumul	Valoarea nominală	Emisia	% din emisie	Tipul tranzacției
10.02.2020	MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	1	3108	3 108,00	200	1037634	0	Cumparare vinzare
11.02.2020	MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	349	3108	1 084 692,00	200	1037634	0,03	Cumparare vinzare
12.02.2020	MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	5	3150	15 750,00	200	1037634	0	Cumparare vinzare
12.02.2020	MD14BFCM1001	SA "BANCA DE FINANTE SI COMERT"	150	159,52	23 928,00	100	1315442	0,01	Cumparare vinzare
14.02.2020	MD14TOCU1000	SA "TOCUSOR"	39577	25	989 425,00	20	215746	18,34	Oferta publica pe piata secundara
14.02.2020	MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	19	3150	59 850,00	200	1037634	0	Cumparare vinzare
14.02.2020	MD14BFCM1001	SA "BANCA DE FINANTE SI COMERT"	10	159,5	1 595,00	100	1315442	0	Cumparare vinzare
14.02.2020	MD14BFCM1001	SA "BANCA DE FINANTE SI COMERT"	10	159,5	1 595,00	100	1315442	0	Cumparare vinzare
14.02.2020	MD14BFCM1001	SA "BANCA DE FINANTE SI COMERT"	100	159,5	15 950,00	100	1315442	0,01	Cumparare vinzare

Statistica tranzacțiilor înregistrate în afara pieței reglementate sau MTF pentru data de 10.02.2020 - 14.02.2020

Tipul tranzacției: Vânzare - cumpărare							
Nr. d/o	Denumirea emitentului	ISIN	Valoarea nominală a unei valori mobiliare, lei	Numărul de tranzacții înregistrate, un.	Numărul total de VM tranzacționate, un.	Volumul total al tranzacțiilor, lei	Pondere VM în numărul total al acestora în circulație, %
1	TUTUN-CTC S.A	MD14TCTC1007	20	7	3489	104670	0,06
2	COMBINATUL AUTO NR.4 DIN CHIȘINĂU SA	MD14AUBI1000	10	4	771	6 412,00	0,11
3	EFES VITANTA MOLDOVA BREWERY	MD14VEST1003	25	9	31	775,00	0,00
4	FLOAREA SOARELUI	MD14FLAU1001	20	2	49	980,00	0,00
5	BETON ARMAT	MD14BETA1007	25	1	249	4980,00	0,00
6	ACORD SA	MD14ACCO1003	20	4	417	8 340,00	2,81
7	Parcul de Autobuze din Balti	MD14PAUT1001	11	3	30	330,00	0,00
8	TUTUN-CTC S.A	MD14TCTC1007	20	5	3875	116250,00	0,07
9	TRANSELIT	MD14SELI1008	1000	1	149	149000,00	0,99
10	MOLDOVA-TUR	MD14MTUR1005	10	2	647	6470,00	0,05
11	DAAC HERMES SA	MD14DACH1001	20	1	3	750,00	0,00
12	TAXI-SERVICE SA	MD14TAXI1007	10	1	1592	23880,00	0,18
13	VIORICA-COSMETIC SA	MD14VITM1005	11	1	581	6972,00	0,01
14	LAFARGE CIMENT (MD) SA	MD14CEMT1002	30	1	9	270,00	0,00
15	EDILITATE FDD SA	MD14EDIL1005	10	2	331	3310,00	0,06
16	ICAM	MD14CIMA1009	5	1	4047	18211,50	0,00
17	JANCOM SA	MD14ANCM1002	10	1	20625	330 000,00	6,47
Tipul tranzacției: Moștenire							
Nr. d/o	Denumirea emitentului	ISIN	Valoarea nominală a unei valori mobiliare, lei	Numărul de tranzacții înregistrate, un.	Numărul total de VM tranzacționate, un.	Volumul total al tranzacțiilor, lei	Pondere VM în numărul total al acestora în circulație, %
1	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	MD14AGIB1008	200	1	2	400,00	0,00
2	Tutun-CTC	MD14TCTC1007	20	1	1061	21220,00	0,00
3	ACORD SA	MD14ACCO1003	20	1	112	2 240,00	0,75
4	DAAC HERMES GRUP SA	MD14MARS1000	1	1	656	656,00	0,00
5	ARGON SIGMA	MD14AGON1006	10	4	30653	306530,00	0,59
Tipul tranzacției: Donație între persoanele care sînt soți, rude sau afini până la gradul II inclusiv							
Nr. d/o	Denumirea emitentului	ISIN	Valoarea nominală a unei valori mobiliare, lei	Numărul de tranzacții înregistrate, un.	Numărul total de VM tranzacționate, un.	Volumul total al tranzacțiilor, lei	Pondere VM în numărul total al acestora în circulație, %
1	MOLDOVAGAZ SA	MD14MOLG1004	100	1	148	14800,00	0,00
Tipul tranzacției: Vânzare-cumpărare conform prevederilor art. II alin. (3) din Legea nr.163-XVI din 13.07.2007 pentru modificarea și completarea Legii privind societățile pe acțiuni							
Nr. d/o	Denumirea emitentului	ISIN	Valoarea nominală a unei valori mobiliare, lei	Numărul de tranzacții înregistrate, un.	Numărul total de VM tranzacționate, un.	Volumul total al tranzacțiilor, lei	Pondere VM în numărul total al acestora în circulație, %
1	CORPORAȚIA DE FIN. RUR	MD14RURA1001	75	5	927	278100,00	1,57
Tipul tranzacției: Donație între persoanele care sunt rude sau afini de gradul III ori mai mare sau între persoane care nu sunt rude:							
Nr. d/o	Denumirea emitentului	ISIN	Valoarea nominală a unei valori mobiliare, lei	Numărul de tranzacții înregistrate, un.	Numărul total de VM tranzacționate, un.	Volumul total al tranzacțiilor, lei	Pondere VM în numărul total al acestora în circulație, %
1	CORPORAȚIA DE FIN. RUR	MD24RURA1009	75	1	5	375,00	0,05

PLANUL DE NEGOCIERI PE PIATA REGLEMENTATA
sesiunea din 19 Februarie 2020

Nr. d/o	Denumirea emitentului	ISIN	Numărul valorilor mobiliare în pachet, unități	Prețul pentru o unitate, lei	Valoarea totală a pachetului, lei	Pondere din volumul emisiei, %	Valoarea nominală a unei valori mobiliare, lei	Data depunerii cererii	Data începerii licitației	Termenul de valabilitate al cererii
1	BC"ENERGBANK"SA	MD14ENER1001	713504	283,99	202 628 000,96	35,6752	50,00	19.11.2019	06.02.2020	19.02.2020
2	BC"ENERGBANK"SA	MD14ENER1001	3368	212,42	715 430,56	0,1684	50,00	19.11.2019	06.02.2020	19.02.2020
3	BC"ENERGBANK"SA	MD14ENER1001	79600	212,42	16 908 632,00	3,9800	50,00	19.11.2019	06.02.2020	19.02.2020
4	BC"ENERGBANK"SA	MD14ENER1001	6307	283,00	1 784 881,00	0,3154	50,00	20.01.2020	06.02.2020	19.02.2020
5	SA "MOLDASIG"	MD14MOSI1005	480000	296,75	142 440 000,00	80,0000	100,00	22.01.2020	23.03.2020	03.04.2020
6	SA "ASPA"	MD14ASPA1006	97498	10,42	1 015 929,16	6,2567	10,00	31.01.2020	17.02.2020	02.03.2020
7	SA "MAGISTRALA"	MD14MAGI1005	43689	1,83	79 950,87	1,4992	5,00	31.01.2020	17.02.2020	02.03.2020
8	SA "MOLDASIG"	MD14MOSI1005	61200	112,75	6 900 300,00	10,2000	100,00	14.02.2020	24.02.2020	27.02.2020
9	S.A."I.R.C. Nistru "	MD14NISU1006	256	2,11	540,16	0,7028	5,00	14.02.2020	16.03.2020	20.03.2020
10	SA "AVICOLA - TALMAZ"	MD14AVTA1007	19827	30,99	614 438,73	3,1254	10,00	14.02.2020	16.03.2020	20.03.2020
11	S.A. "CIMTRANSERVICE"	MD14CINT1008	155	4,22	654,10	0,3135	10,00	14.02.2020	16.03.2020	20.03.2020
12	SA "ARCA-GARANT"	MD14ARGA1008	80	4,22	337,60	0,3109	10,00	14.02.2020	16.03.2020	20.03.2020
13	S.A. "IRTC"	MD14IRTC1003	126	1,69	212,94	0,0627	4,00	14.02.2020	16.03.2020	20.03.2020
14	S.A. "Servagrotera"	MD14SEAG1003	455	4,22	1 920,10	0,4442	10,00	14.02.2020	16.03.2020	20.03.2020
15	S.A."Phoenix-Nis"	MD14PHOE1009	1946	4,61	8 971,06	5,8554	9,00	14.02.2020	16.03.2020	20.03.2020
16	S.A. "ELECTRON-SERVICE"	MD14ELSV1001	44782	6,50	291 083,00	73,3542	10,00	14.02.2020	16.03.2020	20.03.2020
17	S.C. "SUCCIN" SA	MD14SUCI1009	546583	7,06	3 858 875,98	72,8183	5,00	14.02.2020	16.03.2020	20.03.2020
18	S.A. "Sigma"	MD14SIMA1001	156168	12,32	1 923 989,76	4,1213	10,00	14.02.2020	16.03.2020	20.03.2020
19	S.A. "COVOARE-UNGHENI"	MD14COUN1006	7742	26,29	203 537,18	0,2941	10,00	14.02.2020	16.03.2020	20.03.2020
20	S.A. "ALET"	MD14ALET1005	900	4,73	4 257,00	0,0591	1,00	14.02.2020	16.03.2020	20.03.2020
21	S.A. "IZOTERMOCON"	MD14IZOT1009	3602	10,41	37 496,82	7,2290	10,00	14.02.2020	16.03.2020	20.03.2020
22	S.A. "UNITA"	MD14UNIT1005	3192	50,36	160 749,12	8,9090	25,00	14.02.2020	16.03.2020	20.03.2020
23	S.A. "CHIMISTUL-M"	MD14MIST1000	5263	6,08	31 999,04	1,4662	10,00	14.02.2020	16.03.2020	20.03.2020
24	S.A. "IZOTERMOCON"	MD14IZOT1009	1310	10,41	13 637,10	2,6291	10,00	14.02.2020	16.03.2020	20.03.2020
25	S.A."Micul Print"	MD14MIPR1005	1147	33,93	38 917,71	2,7879	8,00	14.02.2020	16.03.2020	20.03.2020

***-Art.521 al Legii nr.202 din 06.10.2017 privind activitatea bancilor.

Raportul anual al societății pe acțiuni „Coloana mecanizată mobilă”

1. Perioada de gestiune: 2019
2. Denumirea completă și prescurtată a societății pe acțiuni (eminentului): societatea pe acțiuni „Coloana mecanizată mobilă”, SA „CMM”.
3. Numărul și data înregistrării de stat a eminentului: 1003600019343, 26.12.1994.
4. Sediul societății, numerele de telefon și fax pentru relații: MD-2069, mun. Chișinău, str. Tineretului, 5, tel. 022581304, tel/fax 02511969.
5. Principalele genuri de activitate: F-45212, construcții.
6. Lista persoanelor cu funcții de răspundere ale eminentului:

Nr.	Persoanele cu funcții de răspundere a eminentului	Funcția	Nr. de acțiuni	Ponderea
a) Membrii Consiliului societății				
1	Lupașco Tatiana	Președinte	3226	10,28
2	Lupașco Maxim	membru	3397	10,83
3	Buga Iurii	membru	10522	33,54
4	Graur Stepan	membru	44	0,14
5	Puica Anatolii	membru	179	0,57
b) Membrii organului executiv				
1	Lupașco Victor	director general	277	0,88
c) Membrii Comisiei de cenzori				
1	Morar Victoria	director tehnic	145	0,46
2	Cerevenco Teodora	contabil șef	67	0,21
3	Morozaan Valerii	șef de șantier	108	0,34

7. Persoanele afiliate persoanelor specificate la capitolele 1-VI

Nr. d/o	Persoanele afiliate	Nr. de acțiuni	Ponderea	Nr. d/o	Persoanele afiliate	Nr. de acțiuni	Ponderea
1	Lupașco Tatiana S.	3226	10,28	11	Morozaan Constantin	0	0
2	Lupașco Maxim	3397	10,83	12	Puica Nina	0	0
3	Lupașco Victor	277	0,88	13	Puica Iulielina	6	0,02
4	Lupașco Tatiana A.	0	0	14	Graur Vera	0	0
5	Beleva Svetlana	1338	4,27	15	Graur Alexandru	0	0
6	Buga Natalia	0	0	16	Cecevițin Oxana	0	0
7	Buga Liubovi	6	0,02	17	Morar Teodor	0	0
8	Cerevenco Olesea	6	0,02	18	Morar Iurii	0	0
9	Cerevenco Iuliana	6	0,02	19	Danii Anastasia	0	0
10	Morozaan Elena	0	0				

8. Informația privind valorile mobiliare ale eminentului înregistrate în Registrul de stat al valorilor mobiliare la ultima zi a gestiunii (31 decembrie):

Tip valori mobiliare	Codul ISIN	Numărul valorilor mobiliare, unități	Valoarea nominală a valorilor mobiliare, lei	Termen de circulație	Numărul valorilor mobiliare	Achiziționate pe parcursul perioadei de gestiune
Acțiuni ordinare		31366	50	X	-	-

9. Capitalul social al eminentului la ultima zi a perioadei de gestiune: 1568300 lei.
10. Numărul de acționari înregistrați în registru la ultima zi a perioadei de gestiune: 91.

11. Bilanțul contabil al eminentului la finele perioadei de gestiune:

Posturile bilanțului	La începutul perioadei de gestiune, lei	La sfârșitul perioadei de gestiune, lei
Activ		
1. Active imobilizate	4187621	3846609
2. Active circulante	11829152	18830773
Total active	16016773	22677382
Pasiv		
3. Capital propriu	10407587	10264825
4. Datorii pe termen lung	4606366	11252290
5. Datorii curente	1002820	1160267
Total pasiv	16016773	22677382

12. Situația de profit și pierdere

Indicatorii	Perioada de gestiune precedentă, lei	Perioada de gestiune curentă, lei
1. Venitul din vânzări	8047383	11512812
2. Costul vânzătorilor	5872997	10166852
3. Profitul brut (pierdere brută)	2174386	1345960
4. Alte venituri din activitatea operațională		11012
5. Cheltuieli de distribuție		
6. Cheltuieli administrative	412679	599552
7. Alte cheltuieli operaționale	849701	880937
8. Rezultatul din activitatea operațională: profit (pierdere)	912006	-123517
9. Rezultatul din alte activități: profit (pierdere)	(820608)	(4689)
10. Profit (pierdere) pînă la impozitare	91398	-128206
11. Cheltuieli privind impozitul pe venit	14342	10953
12. Profitul net (pierdere neta) al perioadei de gestiune	77056	-139159

13. Situația modificărilor capitalului propriu:

Nr. d/o	Indicatorii	Sold la începutul perioadei de gestiune	Ma-jorări	Diminu-ări	Sold la sfârșitul perioadei de gestiune
1	Capital social și suplimentar				
	Capital social	1568300			1568300
	Capital suplimentar	138145			138145
	Capital retras	(197350)			(197350)
	Total 1	1509095			1509095

2	Rezerve			
	Alte rezerve	40136		40136
	Tozal 2	40136		40136
3	Profit nerepartizat (pierderi neacoperite)			
	Corecții ale rezultatelor anilor precedenți			
	Profit nerepartizat (pierdere neacoperită) al anilor precedenți	8858356	3600	8854756
	Profit net (pierdere neta) al perioadei de gestiune		139160	(139160)
	Total 3	8858356	142760	8715596
4	Alte elemente de capital propriu, din care			
	Total 4			
	Total capital propriu	10407587	142760	10264827

14. Informația privind registratorul și auditorul eminentului:

a) Registratorul Registru-Ind SA mun. Chișinău, bd. Grigore Vieru, 22/1, of. 60
Contract 55/17 din 01.02.2017 Bujor Oxana CNPF Nr. 57/3 din 18.11.2016

b) Auditorul -

Director general SA «CMM»

V. Lupașco

„TOCUȘOR” S.A.**AVIZ PRIVIND REZULTATELE OFERTEI DE PRELUARE BENEVOLĂ A ACȚIUNILOR EMITENTULUI „TOCUȘOR” S.A.**

Tipul ofertei de preluare: benevolă;

Perioada de derulare a ofertei de preluare: 29/01/2020-12/02/2020;

Numărul și data hotărârii CNPF privind aprobarea prospectului ofertei de preluare:

Nr. 2/2 din 20/01/2020;

Datele de identificare ale Ofertantului:

Doibani Valeriu, IDNP 0962802549029, adresa str. Nicolae Dimo, 22, ap. 67, mun. Chișinău, Republica Moldova;

Datele de identificare a persoanelor care acționează în mod concertat cu Ofertantul:

„FREZIA-COM” S.R.L., IDNO 1003600025298, adresa mun. Chișinău, str. Academiei, 15/1;

Doibani Ion, IDNP 0950212000690, adresa or. Chișinău, str. N. Dimo, 21, ap. 19;

Doibani Lidia, IDNP 0970706024926, adresa or. Chișinău, str. N. Dimo, 21, ap. 19;

Doibani Vera, IDNP 0970804893284, adresa or. Chișinău, str. A. Bernardazzi, 95, ap. 1;

Șelaru Vasile, IDNP 0961305012881, adresa or. Chișinău, str. G. Latina, 17, ap. 27;

Datele de identificare a Emitentului valorilor mobiliare care au făcut obiectul ofertei de preluare:

Societatea pe acțiuni „TOCUȘOR”, IDNO 1003600055693, cu sediul pe adresa str. Academiei, 15, mun. Chișinău, Republica Moldova, MD-2001, administrator Doibani Valeriu;

Deținerea de valori mobiliare a Ofertantului anterior inițierii ofertei de preluare, precum și procentul reprezentat de acesta:

Doibani Valeriu – 10579 acțiuni, ce constituie 4,903% din acțiunile cu drept de vot plasate;

Deținerea de valori mobiliare a persoanelor cu care Ofertantul acționează în mod concertat anterior inițierii ofertei de preluare, precum și procentul reprezentat de acesta:

„FREZIA-COM” S.R.L. – 134541 acțiuni, ce constituie 62,360% din acțiunile cu drept de vot plasate de Emitent;

Doibani Ion – 7805 acțiuni, ce constituie 3,617% din acțiunile cu drept de vot plasate de Emitent;

Doibani Lidia – 5900 acțiuni, ce constituie 2,734% din acțiunile cu drept de vot plasate de Emitent;

Doibani Vera – 19668 acțiuni, ce constituie 9,116% din acțiunile cu drept de vot plasate de Emitent;

Șelaru Vasile – 4040 acțiuni, ce constituie 1,872% din acțiunile cu drept de vot plasate de Emitent;

Cumulativ – 171954 acțiuni, ce constituie 79,699% din acțiunile cu drept de vot plasate;

Datele de identificare ale Intermediarului ofertei: Societatea de investiții CB „DAAC Invest” SA,

IDNO 1003600091448, cu sediul pe adresa MD-2069, mun. Chișinău, str. Calea Ieșilor, 10, of. 14,

Licență de activitate CNPF nr. 000808 din 11.02.2015, telefon/fax 0 22 74 15 72,0 22 50 83 51,

email invest@daac.md, administrator Oleg Gușcin.

Locul de derulare a ofertei de preluare: piața reglementată administrată de Bursa de Valori a Moldovei S.A.;

Numărul de valori mobiliare care au făcut obiectul ofertei de preluare, precum și procentul reprezentat de acestea din numărul total de valori mobiliare din aceeași clasă: 56392

acțiuni ordinare nominative de clasa I, emise de Emitent, cod ISIN MD14TOCU1000, ce constituie

26,138% din acțiunile cu drept de vot plasate de Emitent;

Prețul valorilor mobiliare în cadrul ofertei: 25 lei/acțiune;

Numărul de valori mobiliare propuse spre vânzare și efectiv achiziționate în cadrul ofertei de preluare, precum și procentul reprezentat de acestea din numărul total de valori mobiliare din aceeași clasă: 39577 acțiuni, ce constituie 18,344% din acțiunile cu drept de vot plasate de Emitent;

Suma totală plătită pentru valorile mobiliare achiziționate în cadrul ofertei de preluare: 989425,00 lei;

Deținerea de valori mobiliare ale ofertantului și a persoanelor cu care acesta acționează în mod concertat, separat pe fiecare persoană și cumulativ, în valoare absolută și relativă, după derularea ofertei de preluare:

Doibani Valeriu – 50156 acțiuni, ce constituie 23,247% din acțiunile cu drept de vot plasate de Emitent;

„FREZIA-COM” S.R.L. – 134541 acțiuni, ce constituie 62,360% din acțiunile cu drept de vot plasate de Emitent;

Doibani Ion – 7805 acțiuni, ce constituie 3,617% din acțiunile cu drept de vot plasate de Emitent;

Doibani Lidia – 5900 acțiuni, ce constituie 2,734% din acțiunile cu drept de vot plasate de Emitent;

Doibani Vera – 0 acțiuni, ce constituie 0% din acțiunile cu drept de vot plasate de Emitent;

Șelaru Vasile – 0 acțiuni, ce constituie 0% din acțiunile cu drept de vot plasate de Emitent;

Cumulativ – 198402 acțiuni, ce constituie 91,96% din acțiunile cu drept de vot plasate.

După derularea ofertei de preluare Ofertantul împreună cu persoanele cu care acționează în mod concertat dețin 91,96% din totalul acțiunilor cu drept de vot ale societății, astfel:

1. Alți deținători de valori mobiliare de aceeași clasă sînt în drept să adreseze Ofertantului cerere de achiziționare obligatorie;

2. Perioada de înaintare a cererilor: 13.02.2020 – 13.05.2020;

3. Prețul de achiziționare obligatorie a valorilor mobiliare: 25 lei per acțiune;

4. Locul de recepționare a cererilor: la sediul Emitentului amplasat pe adresa str. Academiei, 15, mun. Chișinău, Republica Moldova, MD-2001, în zile de lucru între orele 10.00 – 16.00, telefon de contact 022-73-11-68;

5. Modul și termenul de efectuare a plăților pentru achiziționarea valorilor mobiliare: Intermediarul efectuează plățile pentru achiziționarea valorilor mobiliare începînd cu a treia zi lucrătoare din data înregistrării tranzacției la Bursa de Valori a Moldovei.

Cu respect,

SI CB DAAC Invest SA

Director Oleg Gușcin

Compania de Asigurări "Moldova-Astrovaz" SA

anunță acționarii despre convocarea Adunării Generale extraordinare a Acționarilor în conformitate cu Decizia Organului Executiv al Societății din 13 februarie 2020, care se va ține la data de 28 februarie 2020 cu prezența acționarilor. Adunarea se va petrece pe adresa: mun. Chișinău, str. A. Șciusev 42.

ORDINEA DE ZI:

1. Cu privire la majorarea capitalului social al CA „Moldova-Astrovaz” SA.

Înregistrarea acționarilor 09.00-09.45.
Începutul Adunării 10.00.

Lista acționarilor cu drept de participare la adunare a fost perfectată conform situației din 13.02.2020.

Înregistrarea acționarilor pentru participarea la Adunarea generală se va efectua în baza buletinului de identitate, iar a reprezentanților sau deținătorilor nominali – în baza actului legislativ, procurii, contractului sau a actului administrativ.

Cu materialele de pe ordinea de zi acționarilor pot lua cunoștință începând cu data de 21.02.2020 la sediul Societății, între orele 9.00-18.00, cu excepția zilelor de odihnă.

Telefon de contact: 0 (22)24-17-16.

CF "BV Fiduciar-Invest" SA

Lista societăților pe acțiuni, valorile mobiliare ale cărora se expun la vânzare de către CF "BV Fiduciar-Invest" SA în cadrul licitațiilor cu strigare organizate pe o piață reglementată și/sau în cadrul unui MTF.

Comisia de lichidare a CF "BV Fiduciar-Invest" SA în proces de lichidare a genului de activitate, comunică că în conformitate cu Hotărârea comisiei de lichidare din 31.01.2020 privind aprobarea actului de reevaluare a activelor clienților aflate în administrare fiduciară a companiei și Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare (CNPF) nr. 5/12 din 10.02.2020 cu privire la unele companii fiduciare, în perioada 23.03.2020 – 27.03.2020, la Bursa de Valori a Moldovei vor fi expuse spre vânzare 294 pachete de acțiuni aflate în administrare fiduciară a companiei.

Informația detaliată privind lista societăților pe acțiuni expuse spre vânzare, numărul de acțiuni, % deținut, prețul de vânzare a 1 acțiuni, precum și altă informație relevantă în acest sens poate fi vizualizată pe pagina web oficială a CNPF la adresa: <https://www.cnpf.md/ro/decisions> (Hotărârea CNPF nr. 5/12 din 10.02.2020).

Mentiuine: Pachetele de acțiuni respective vor fi realizate ca pachete unice

DREPTUL DE PROCURARE A ACȚIUNILOR ÎL POSEDĂ:

1. Cetățenii Republicii Moldova și asociațiile lor;
2. Persoanele juridice din Republica Moldova;
3. Persoanele fizice și juridice străine, apatrizi.

Doritorii de a procura pachetele de acțiuni respective, urmează să încheie contract privind prestarea serviciilor și activităților de investiții cu o societate de investiții licențiată de Comisia Națională a Pieței Financiare.

Pentru informații vă puteți adresa:

CF "BV Fiduciar-Invest" SA, la adresa: mun. Chișinău, str. Sarmizegetuza 26, tel: (022)63-92-74, tel: 068-54-00-69; Reprezentantul CNPF în comisia de lichidare a CF "BV Fiduciar-Invest" SA, la adresa: CNPF, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare 77, tel: (022) 85-95-20; Bursa de Valori a Moldovei, la adresa: mun. Chișinău, str. Maria Cibotari 16, tel: (022)27-75-92.

Societatea de investiții care reprezintă interesele CF "BV Fiduciar-Invest" SA conform contractului de intermediere: SA "VALINVEST", la adresa: mun. Chișinău, str. Ghenadie Iablocichin, 5/1, tel: (022) 22-13-55, 079-77-81-64.

Întreprinderea de Stat „Detașamentul de Pază Paramilitară”

INVITAȚIE de participare la concurs prin cererea ofertelor de prețuri privind achiziția uniformelor de serviciu (încălțăminte).

Denumirea autorității contractate: Întreprinderea de Stat „Detașamentul de Pază Paramilitară”.

Sediul autorității contractate adresa depunerii ofertelor și desfășurării concursului: MD-2005, Colina Pușkin, 19/1 mun. Chișinău.

Obiectul achiziției cererea ofertelor de prețuri privind achiziția uniformelor de serviciu pentru buna funcționare a Î. S. „Detașamentul de Pază Paramilitară”. Terminul-limită de prezentare a ofertelor (data/ora) 26 februarie 2020, ora 11:00.

Pentru informații suplimentare agenții economici vor contacta secretarul grupului de lucru Alexandru GROSU, tel. 022-292-474, mob. 067429391, adresa electronică, info@dpp.md, sau pot accesa site-ul www.dpp.md.

Уважаемые акционеры АО Рыбхоз «Гидрин»!

Совет АО Рыбхоз «Гидрин» объявляет о созыве общего годового собрания в очной форме 02 апреля 2020 которое состоится по адресу: г. Флешеть, ул. Штефан чел Мааре, 104. Регистрация с 10:00 до 11:00. Начало 11:00

ПОВЕСТКА ДНЯ:

1. Отчет финансово-хозяйственной деятельности за 2019 и перспективы развития на 2020 год.
2. Отчет ревизионной комиссии /аудиторское заключение/
3. Распределение годовой прибыли и утверждение нормативов.
4. Выборы органов управления общества и утверждение размера оплаты их труда.
6. О заверении протокола общего собрания.

Список акционеров имеющих право участия в общем годовом собрании акционеров составлен независимым регистратором «REAL-REGISTRU» S.A. по состоянию на 02 марта 2020 года

С материалами повестки дня общего собрания акционеры могут ознакомиться начиная с 19 марта 2020 с 10:00 до 15:00 по адресу: г. Флешеть, ул. Шт. чел Маре, 104

При регистрации акционеры предъявляют паспорт или доверенность, заверенную согласно законодательству.

Совет Общества

Consiliul SA «Luceafărul-Service»

a aprobat hotărârea privind convocarea adunării generale extraordinare a acționarilor, cu prezența acestora, pe 06 martie 2020 pe adresa mun. Chișinău, str. Gr. Vieru, 22/1, of. 58. Înregistrarea acționarilor de la 10-00 până la 10-25. Începutul adunării 10-30.

CU URMĂTOAREA ORDINE DE ZI:

1. Alegerea Consiliului societății și stabilirea cuantumului remunerației.
2. Autentificarea semnăturilor Președintelui și secretarului în procesul verbal al adunării generale.

Lista acționarilor este întocmită la situația de 17 februarie 2020. Toate materialele pentru ordinea de zi a adunării generale a acționarilor vor fi expuse cu 10 zile înainte de ținerea ei, de la 11-00 până la 13-00 pe adresa mun. Chișinău, str. Gr. Vieru, 22/1, of. 60.

Acționarii se vor prezenta cu actele ce vor confirma identitatea lor, iar reprezentanții cu procura întocmită în conformitate cu legislația în vigoare și actul de identitate.

Consiliul Societății

In atenția acționarilor Tipografia "Raza de Sud" S.A.

AVIZ de convocare a Adunării generale extraordinare a acționarilor Tipografia „Raza de Sud” S.A.

Tipografia "Raza de Sud" S.A., Vă aduce la cunoștință că la 17.02.2020, de către Consiliul Societății, a fost hotărâtă convocarea adunării generale extraordinare a acționarilor, care va avea loc la 06.03.2020, la ora 10.00, pe adresa: mun. Cahul, str. Mihai Frunze, 62.

ORDINEA DE ZI A ADUNĂRII GENERALE EXTRAORDINARE A ACȚIONARILOR:

1. Cu privire la înregistrarea la piața reglementată.
2. Cu privire la aprobarea Codului de Guvernanță Corporativă a Societății.
3. Cu privire la autentificarea procesului verbal al adunării generale a acționarilor.

Adunarea va fi ținută cu prezența acționarilor la orele 10.00, în incinta pe adresa: mun. Cahul, str. Mihai Frunze, 62

Lista acționarilor care au dreptul să participe la adunarea generală extraordinară este perfectată la data 17.02.2020

Înregistrarea participanților va începe la orele 09.00 și până la orele 09.55, în incinta pe adresa: mun. Cahul, str. Mihai Frunze, 62

Acționarii pot lua cunoștință cu materialele ordinea de zi, începând cu 24.02.2020 de la orele 10.00 până la 15.00 la sediul societății pe adresa: mun. Cahul, str. Mihai Frunze, 62

Acționarii trebuie să aibă buletinul de identitate, iar reprezentanții procură perfectată în conformitate cu legislația în vigoare.

CAPITAL Market

Împreună
în lumea
finanțelor

Secția de marketing
Tel.: +373 69 821216

Compania de Asigurări "Moldova-Astrovaz" SA

La data de 28 ianuarie 2020 în incinta oficiului amplasat pe adresa: mun. Chișinău, str. A. Șciusev 42 a avut loc Adunarea Generală Extraordinară a Acționarilor cu prezența acționarului unic al CA "Moldova-Astrovaz" SA. cu o cotă de participare la capitalul social – 100%, nr. de acțiuni 280 buc.

DUPĂ DEZBATERI ȘI DELIBERĂRI, ACȚIONARUL PREZENT A HOTĂRÎT CU UNANIMITATE URMĂTOARELE:

- A confirma Societatea de audit "AUDIT CONCRET" SA pentru efectuarea auditului la CA "Moldova-Astrovaz" SA conform rigorilor Regulamentului cu privire la auditul asigurătorilor (reasigurătorilor), aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 19/3 din 13.05.2019.

În atenția acționarilor Combinatul de Panificație din Chișinău "Franzețuța" SA

Pe data de 07 februarie 2020 a avut loc Adunarea generală extraordinară a acționarilor cu prezența acționarilor în incinta sediului Societății pe str. Sarmizegetusa, 30, la care

S-AU ADOPTAT URMĂTOARELE DECIZII:

1. Au încetat înainte de termen împuternicirile membrilor Consiliului Societății, Comisiei de Cenzori și a Comitetului de Audit ale Societății.
2. S-a stabilit cuantumul indemnizației lunare a muncii membrilor Consiliului Societății, Comisiei de Cenzori și a reprezentanților statului la nivel de trei salarii minime pe țară.
3. În componența Consiliului Societății pe 2 ani au fost alese următoarele persoane: Gîlcă Ion, Pașinschi Iurii, Cara Maria, Machidon Mihail, Potlog Ghenadie, Ceban Cristina, Voronov Aliona.
4. În componența Comisiei de Cenzori pe 2 ani au fost alese următoarele persoane: Paletchi Anastasia, Ermurachi Nelli, Colța Ludmila, Nițuleac Dmitrii, Bejan Viorica.
5. În componența Comitetului de Audit au fost alese următoarele persoane: Popa Ludmila – Peședinte și membrii – Gorobica Cristina și Blănuță Victoria.
6. S-au aprobat Regulamentul Consiliului Societății și Regulamentul Organului executive în redacție nouă.

ÎM „VINIA TRAIAN” S.A.

Aviz privind inițierea ofertei de preluare benevolă a acțiunilor emise de ÎM „VINIA TRAIAN” S.A.

Ofertantul multiplu în componența: Kristev Simion (UTA Găgăuzia, or. Vulcănești, str. la lu. Gagarin, 1), Kristeva Maria (or. Cahul, str. A. Lipcan, 132), SC "MANMAL" SRL (MD-3901, bd. Victoriei, 1/v, mun. Cahul), FIRMA "STALEVA" SRL (MD-3901, str. 31 August, 11, ap. (of.)71, mun. Cahul) și "VINIA TRAIAN GROUP" SRL (Oraș Voluntari, Bulevardul EROILOR, 118, Bloc A, Scara 2, Etaj 2, Ap. 47, Județ Ilfov, România) anunță intenția de a efectua oferta de preluare benevolă.

Ofertantul multiplu deține 108 688 acțiuni ordinare nominative de clasa I, cod ISIN MD14VITR1000, cu valoarea nominală de 50,00 lei fiecare, emise de ÎM „VINIA TRAIAN” S.A., reprezentând 86,96% din capitalul social al emitentului. Ofertantul confirmă absența persoanelor care acționează în mod concertat cu ofertantul sau emitentul în ceea ce privește oferta.

Emitentul: Întreprinderea Mixtă „VINIA TRAIAN” SA (MD-5317, s. Găvănoasa, r-I. Cahul, IDNO 1003600003708).

Obiectul ofertei de preluare: 16 298 acțiuni ale emitentului (ISIN MD14VITR1000).

Prețul propus: 27,00 lei per acțiune.

Oferta este valabilă pentru o perioadă de 15 zile calendaristice și este cuprinsă între 19.02.2020 și 04.03.2020

Intermediarul care va deservi oferta: Societatea de investiții CB „PROAJIOC” S.A. (IDNO 1002600048696, MD-2062, bd. Dacia, 53/4, of. 5, mun. Chișinău), deținătoarea licența de categoria „B”, seria CNPF nr. 000809 eliberată la data de 11.02.2015 pe termen nelimitat. Administrator: Varfolomeeva Natalia. Telefonoane de contact: 022 923429, 022 567 646; pagina web: www.proajioc.md, e-mail: proajioc@mail.ru, saproajioc@gmail.com.

Propunerile de vânzare pot fi depuse la adresa intermediarului, în zilele lucrătoare, între orele 9:00 – 12:00 și 14:00 – 17:00.

Prospectul ofertei de preluare a fost aprobat prin Hotărârea CNPF 5/2 din 10.02.2020. Doritorii pot lua cunoștință cu prospectul, la sediul intermediarului și al emitentului, până la expirarea perioadei de derulare a ofertei.

Intermediar: CB „PROAJIOC” S.A.

Raportul anual al BC "ProCredit Bank" SA

(întocmit în conformitate cu prevederile art. 120 și art. 121 din Legea nr. 171/2012, Secțiunea 2 și Secțiunea 3 din Capitolul II al Regulamentului)

I. Date generale privind entitatea de interes public.

1. Perioada de raportare: 01.07.2019-31.12.2019
2. Denumirea completă a entității de interes public: Banca Comercială "ProCredit Bank" Societate pe Acțiuni
3. Entitatea de interes public reprezintă:
 - o bancă,
4. Sediul, nr. de telefon/fax, pagina web oficială, e-mail: bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 65, of. 901, mun. Chișinău, MD-2001, Republica Moldova, tel: 080000010, fax: 022 279890, www.procreditbank.md, office@procreditbank.md
5. Numărul și data înregistrării la organul înregistrării de stat:
 - Numărul de înregistrare (IDNO) 1007600059183
 - Data înregistrării 25.10.2007
6. Activitatea principală (conform CAEM) K6419
7. Capitalul social al entității de interes public la ultima zi a perioadei de raportare, lei: 406 550 000 lei
8. Numărul total de valori mobiliare emise de emitent, tipul și clasa valorilor mobiliare, principalele caracteristici, cu indicarea valorii nominale (fixate) și a codului ISIN:

B.C. "ProCredit Bank" S.A. a emis 406 550 acțiuni ordinare nominative cu valoarea nominală de 1 000 (una mie) lei, care oferă dreptul de vot în adunarea generală a acționarilor, dreptul de a primi dividende și o parte din bunurile societății în cazul lichidării acesteia și alte drepturi conform legislației.
9. Informația privind numărul acționarilor la ultima zi a perioadei de raportare: 1 (unu) acționar.
10. Lista acționarilor care la ultima zi a perioadei de gestiune dețin cel puțin 5% din numărul total de acțiuni cu drept de vot plasate, inclusiv acțiunile transmise în custodie, și beneficiarii efectivi, cu specificarea numărului și cotei acțiunilor deținute:

Nr.	Denumirea completă a persoanei juridice acționar al Băncii	IDNO	Cota parte a acțiunilor deținute on numărul total de acțiuni cu drept de vot plasate ale Băncii (%)	Beneficiarul efectiv
1	ProCredit Holding AG & Co. KGaA	000000HRB45904	100	nu există

11. Informația privind entitatea care asigură ținerea registrului acționarilor:

Denumirea completă, sediul, nr. telefon/fax, nr. licenței, numele, prenumele conducătorului, data și numărul contractului:
Depozitarul Central Unic al valorilor Mobiliare
mun. Chișinău, str. Mitropolit Bănulescu-Bodoni, nr. 57/1, MD-2005
Director Savva Alexandru
12. Lista persoanelor care acționează în mod concertat cu emitentul, la ultima zi a perioadei de raportare, în conformitate cu art. 6 din Legea nr. 171/2012 – se prezintă exclusiv în cadrul raportului anual al entității, separat pe categorii și subcategorii de persoane, în succesiunea și astfel precum sunt structurate în Formularul nr. 1 din Regulament (fără coloanele 2 și 3), cu concretizarea criteriului de afiliere a entității cu aceste persoane (ex: Președinte/membru al Consiliului; soț/frate/soră/ alte rude ale persoanelor cu funcții de răspundere ale emitentului; deținerea controlului a ___% din acțiunile/participațiunile societății comerciale (de specificat mărimea concretă) este controlată în limita a ___% din acțiunile cu drept de vot emise (de specificat mărimea concretă), etc.
N/A
13. Lista persoanelor cu funcții de răspundere ale entității (membrii consiliului, membrii organului executiv, membrii comisiei de cenzori, alte persoane cu funcții de răspundere) – se prezintă doar în cadrul raportului semestrial al entității, cu indicarea numelui, prenumelui, a funcției și datei numirii/alegerii în funcția respectivă.

Nr. d/o	Numele, prenumele persoanei fizice (PF) / denumirea completă a persoanei juridice (PJ)	Criteriul de afiliere	Data numirii/alegerii în funcția respectivă
I. Persoanele cu funcții de răspundere ale emitentului:			
a) Membrii Consiliului			
1	Svetlana Tolmacheva Dingarats	Președinte al Consiliului	12.06.2017
2	Stela Ciobu	Membru al Consiliului	21.07.2017
3	Vitalis Ritter	Membru al Consiliului	11.11.2013
4	Jovanka Joleska Popovska	Membru al Consiliului	03.06.2015
5	Prof. Dr. Dietrich Ohse	Membru al Consiliului	29.01.2016
6	Godea Elena	Membru al Consiliului	05.10.2019
b) Membrii organului executiv			
6	Olga Bulat	Președintele Comitetului de Conducere	02.03.2016
7	Elena Gorneț	Membru al Comitetului de Conducere	20.03.2017
8	Irina Coroi-Jovmir	Adjunct al Președintelui Comitetului de Conducere	13.01.2016
c) Membrii Comisiei de cenzori			
10	N/A		-
d) Alte persoane cu funcții-cheie, etc.			
13	Gorneț Elena	Contabil-șef al Băncii	10.12.2007
14	Popșoi Nina	Contabil șef-adjunct	22.10.2008
15	Domentii Vladimir	Managerul Sucursală nr. 1 Chișinău	10.05.2018
18	Pavelco Elena	Șef Departament Audit Intern	25.01.2019
19	Taracănov Andrei	Șef Departament Riscuri Creditare	25.01.2019
20	Melnicova Olesea	Șef Departament Management Riscuri, Conformitate și AML	25.01.2019

14. Modificări în lista persoanelor cu funcții de răspundere ale emitentului, precum și în lista persoanelor cu care acestea acționează în mod concertat în perioada raportată – se prezintă exclusiv în cadrul raportului semestrial al entității, în formatul prenotat în Formularul nr. 2 din Regulament (fără coloanele 3 și 7).

Nr. d/o	Numele, prenumele persoanei fizice/ denumirea completă a persoanei juridice	Funcția deținută / criteriu de afiliere	Data numirii în funcția deținută	Data eliberării din funcția deținută
I. Modificări în lista persoanelor cu funcții de răspundere ale emitentului				
a) Membrii Consiliului				
1	Vitalis Ritter	Membru al Consiliului	11.11.2013	05.10.2019

2	Godea Elena	Membru al Consiliului	05.10.2019	—
II. Modificări în lista persoanelor care activează concertat cu persoanele cu funcții de răspundere ale emitentului				
1) Persoanele afiliate persoanei cu funcție de răspundere în virtutea relațiilor de rudenie (soții, rudele și afiii de gradul întâi și doi ale persoanei cu funcție de răspundere a emitentului, soții rudelor și afiilor menționați), precum și în virtutea existenței unui interes comun, direct și asociat într-o participație (deținerea comună, directă sau indirectă, cu o altă persoană a cel puțin 20% din drepturile de vot sau din capitalul social al unei societăți comerciale)				
1	Godea Mihail	Soțul dnei Godea E.	05.10.2019	—
2	Schendra Ion	rudă de gr. I, tatăl	05.10.2019	—
3	Schendra Nina	rudă de gr. I, mama	05.10.2019	—
4	Schendra Nicolae	ruda de gr. II, fratele	05.10.2019	—
5	Schendra Valeria	afin de gr. II, soția fratelui	05.10.2019	—
6	Schendra Artina	ruda de gr. II, bunica	05.10.2019	—
7	Godea Anastasia	afin de gr. II, bunica soțului	05.10.2019	—
8	Godea Vasile	afin de gr. II, fratele soțului	05.10.2019	—
9	Stoianov Nadejda	afin de gr. II, soția fratelui soțului	05.10.2019	—
10	Godea Anatolie	afin de gr. II, fratele soțului	05.10.2019	—
11	Godea Valeria	afin de gr. II, soția fratelui soțului	05.10.2019	—
12	L.A.D.Y. SRL	Persoana juridică asupra căreia persoanele afiliate dnei Godea E. – mama și tata, rude gr. I, dețin controlul.	05.10.2019	—
13	Societatea de Audit "Manager Audit" SRL	Persoana juridică asupra căreia persoana afiliată dnei Godea E. – mama rudă de gr. I, deține controlul	05.10.2019	—
14	Izabela Ritter	soția dlui Ritter V.	11.11.2013	05.10.2019
15	David Alexander Ritter	ruda de gr. I, fiul	11.11.2013	05.10.2019
16	Alexander Ritter	ruda de gr. I, tatăl	11.11.2013	05.10.2019
17	Natalie Kine	ruda de gr. II, sora	11.11.2013	05.10.2019
18	Sabrina Ritter	ruda de gr. II, sora	11.11.2013	05.10.2019
19	Julia Ana Maria Ritter	ruda de gr. I, fiica	11.11.2013	05.10.2019

15. Statutul entității de interes public /modificări la statut (data înregistrării la organul înregistrării de stat).
Pe parcursul semestrului II 2019 Banca Națională a Moldovei nu a aprobat modificările operate la Statutul Băncii. Statutul Băncii cu toate modificările aprobate și înregistrate poate fi găsit pe pagina web a Băncii <http://www.procreditbank.md/files/pdf/Statut.pdf>
16. Informația privind dezvoltarea publică a raportului anual/semestrial al entității, cu indicarea sursei și datei unde/când acesta a fost dezvoltat public (prin MSI, pe propria pagină web oficială) și, după caz, indicarea denumirii și datei ediției/lor periodice, prevăzute în statutul entității, în care a fost publicat comunicatul privind disponibilitatea raportului anual/semestrial al entității.

Denumirea raportului	Sursa și data publicării MSI/ propria pagină web	Ediția și data publicării în Capital Market
Raportul semestru I 2019	17.08.2019/ http://www.procreditbank.md/ro/node/20734	Nr. 33-34 (807) din 21.08.2019

II. Situațiile financiare anuale (prezentate Biroului Național de Statistică) / semestriale (întocmite conform prevederilor pct. 19 din Regulament).

Luând în considerație prevederile art. 24 al Legii contabilității și raportării financiare nr. 287 din 15.12.2017, B.C. "ProCredit Bank" S.A. va întocmi și prezenta situațiile financiare pentru perioada de gestiune 1 ianuarie – 31 decembrie a anului de gestiune. Astfel, pentru anul 2019 situațiile financiare vor fi prezentate în raportul anual, care va include ambele semestre.

III. Entitatea de audit:

Denumirea completă a entității de audit, sediul și numărul de telefon al entității de audit, numele, prenumele administratorului, data și numărul contractului de audit, numărul și data eliberării Certificatului de înregistrare a entității de audit în Registrul public al entităților de audit, numărul și data eliberării Certificatului de înregistrare al auditorului în Registrul public al auditorilor.

Î.C.S. "KPMG Moldova" S.R.L., bd. Ștefan Cel Mare, nr. 171/1, et. 8, MD-2004, mun. Chișinău, Republica Moldova, Tel. 022 580 580, Administrator Lane John, Scrisoare de angajament din 12.07.2019, Licența nr. 053557 Seria A MMII din 22.11.2004 valabilă până la 22.11.2019

IV. Raportul integral al auditorului asupra situațiilor financiare anuale cu indicarea datei întocmirii raportului.

În cazul situațiilor financiare interimare (semestriale) – raportul de revizuire a situațiilor financiare, în cazul în care acestea au fost revizuite, sau notificarea privind lipsa respectivului raport.
Situațiile financiare interimare nu au făcut obiectul unei revizuirii al auditorului.

V. Raportul anual al conducerii, întocmit conform Legii nr. 287/2017 și pct. 15 sbp. 3) din Regulament, și, corespunzător, raportul intermediar (semestrial) de activitate al conducerii, întocmit conform pct. 19 sbp. 3) din Regulament.

Raportul intermediar al conducerii pentru semestrul II anul 2019 va fi inclus în Raportul anual pentru anul 2019.

VI. Declarațiile persoanelor responsabile ale entității de interes public (conform pct. 15 sbp. 4) și pct. 19 sbp. 4) din Regulament).

DECLARAȚIE

Subsemnata **Bulat Olga**, Președintele Comitetului de Conducere B.C. "ProCredit Bank" S.A., confirm că, din punctul meu de vedere, situațiile financiare semestriale sunt întocmite în conformitate cu legislația în vigoare și oferă o imagine corectă asupra elementelor patrimoniale, poziției financiare și performanței financiare ale B.C. "ProCredit Bank" S.A., că raportul conducerii prezintă corect evoluția și rezultatele B.C. "ProCredit Bank" S.A. și face o descriere a principalelor riscuri și incertitudini cu care se confruntă B.C. "ProCredit Bank" S.A..

Numele și prenumele:

Bulat Olga

Semnătura:

Data:

_____/_____/2020

DECLARAȚIE

Subsemnata **Gorneț Elena**, Contabil-șef al B.C. "ProCredit Bank" S.A., confirm că, din punctul meu de vedere, situațiile financiare semestriale sunt întocmite în conformitate cu legislația în vigoare și oferă o imagine corectă asupra elementelor patrimoniale, poziției financiare și performanței financiare ale B.C. "ProCredit Bank" S.A., că raportul conducerii prezintă corect evoluția și rezultatele B.C. "ProCredit Bank" S.A. și face o descriere a principalelor riscuri și incertitudini cu care se confruntă B.C. "ProCredit Bank" S.A..

Numele și prenumele:

Gorneț Elena

Semnătura:

Data:

_____/_____/2020

VII. Informații privind evenimentele importante, care au avut loc pe parcursul perioadei de raportare – se întocmește în conformitate cu prevederile pct. 28 și forma prescrisă în Formularul nr. 3 din Regulament.

Nr. d/o	Denumirea evenimentului	Data producerii evenimentului	Organul de conducere autorizat, care a luat decizia corespunzătoare, și data adoptării deciziei	Sursele unde s-a dezvăluit public decizia organului de conducere autorizat, data publicării/plasării informației	Alte modalități de informare și data datei informării acționarilor (de specificat)	Informații aferente respectivului eveniment
1	Modificări în structura, atribuțiile și componența organelor de conducere ale emitentului	04.10.2019	Adunarea Generală a Acționarilor 24.04.2019	www.procreditbank.md Mecanismul Oficial de Stocare a Informațiilor	X	Din motivul demisionării D-lui Vitalis Ritter a fost aprobată candidatura D-nei Godea Elena. Dl Vitalis Ritter a detinut funcția de membru al Consiliului Băncii până la data confirmării de către Banca Națională a Moldovei (04.10.2019) a candidaturii d-nei Godea Elena.

VIII. Date anuale privind tranzacțiile efectuate de către emitent cu propriile sale acțiuni, care vor cuprinde cel puțin următoarea informație:

- motivele achiziționării/răscumpărării efectuate în cursul anului financiar;
 - numărul și valoarea nominală (fixată) ale acțiunilor achiziționate/ răscumpărate și înstrăinate în cursul anului financiar și cota parte pe care o reprezintă acestea din capitalul social;
 - contravaloarea acțiunilor achiziționate/ răscumpărate și înstrăinate;
 - numărul total al acțiunilor achiziționate/răscumpărate deținute de emitent la finele perioadei de gestiune și cota parte pe care o reprezintă acestea din capitalul social.
- În semestrul II 2019 în cadrul B.C. "ProCredit Bank" S.A. nu au avut loc tranzacții cu propriile acțiuni.

IX. Semnături

Membrii al Consiliului /Ciobu Stela
Președintele Comitetului de Conducere /Bulat Olga
Adjunctul Președintelui Comitetului de Conducere /Coroi-Jovmir Irina
Membrii Comitetului de Conducere /Gorneț Elena
Contabilul – șef /Gorneț Elena

Informația privind sucursalele și agențiile ale Băncii la data de 31.12.2019

Nr. d/o	Adresa sucursalei/agenției
1.	Sucursala nr. 1 Chișinău MD-2001, mun. Chișinău, bd. Ștefan Cel Mare și Sfânt 65, of. 901
2.	Sucursala nr. 2 Chișinău MD-2005, mun. Chișinău, bd. Renașterii Naționale 12
3.	Sucursala nr. 3 Chișinău MD-2060, mun. Chișinău, bd. Dacia 24/2
4.	Sucursala Bălți MD-3100, mun. Bălți, bd. Ștefan Cel Mare 20
5.	Agencia nr. 3 a sucursalei nr. 1 Chișinău MD-2069, mun. Chișinău, Calea Ieșilor 5
6.	Agencia nr. 8 a sucursalei nr. 1 Chișinău MD-2001, mun. Chișinău, bd. Ștefan Cel Mare și Sfânt 132

S.A. "DRUMURI – STRĂȘENI"

invită societățile de audit competente să prezinte oferta privind desfășurarea auditului raportului financiar pentru anul 2020 în strictă conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de selectare a entităților de audit și termenii de referință pentru auditarea situațiilor financiare individuale ale întreprinderilor de stat/municipale și societăților pe acțiuni în care cota statului depășește 50% din capitalul social, nr. 875 din 22.12.2015.

Termenul de referință și condițiile de evaluare a ofertei a fi în strictă conformitate cu secțiunea a 3-a "Evaluarea și selectarea entităților de audit" din hotărârea menționată mai sus.

Ofertele vor fi prezentate în plicuri sigilate până pe data 20.03.2020 pe adresa: mun. Strășeni str. Orheiului nr. 1, telefon: 023723484.

Persoana de contact – Eudochia MIȚĂ
069862768.

SA "DRUMURI-SOROCA"

anunt despre desfasurarea concursului de selectare a societății de audit pentru auditarea situațiilor financiare pentru anul 2020

Societatea de audit prezintă scrisoarea de înaintare a ofertei de participare la concurs pînă la data de 30.04.2020, ora 16.00, în plicuri sigilate, la adresa MD 3005, orasul Soroca, str. Feofania Budde 27 tel. de contact 0230-29684, fax 023022540, e-mail: drumuri-soroca@mail.ru în cazul în care, scrisoarea ajunge după termenul indicat, aceasta este respinsă, fara a fi examinată.

Structura ofertei se va întocmi în corespundere cu prevederile Regulamentului cu privire la modul de selectare a societăților de audit și termenii de referință pentru auditarea situațiilor financiare anuale ale întreprinderilor de stat și societăților pe acțiuni în care cota statului depășește 50%, aprobat prin hotărârea Guvernului nr. 875 din 22.12.2015

"TIRUS GROUP" SRL

solicită eliberarea autorizației de folosință specială a apei la fântina artiziană nr. 09/13 s. Hrușova r. Criuleni.

CF "Econ – Renaștere" SA

Lista societăților pe acțiuni, valorile mobiliare ale cărora se expun la vânzare de către CF "Econ – Renaștere" SA în cadrul licitațiilor cu strigare organizate pe o piață reglementată și/sau în cadrul unui MTF.

Comisia de lichidare a CF "Econ – Renaștere" SA în proces de lichidare a genului de activitate, comunică că, în conformitate cu Hotărârea comisiei de lichidare din 31.01.2020 privind aprobarea actului de reevaluare a activelor clienților aflate în administrare fiduciară a companiei și Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare (CNPF) nr. 5/12 din 10.02.2020 cu privire la unele companii fiduciare, în perioada 23.03.2020 – 27.03.2020, la Bursa de Valori a Moldovei vor fi expuse spre vânzare 17 pachete de acțiuni aflate în administrare fiduciară a companiei.

Informația detaliată privind lista societăților pe acțiuni expuse spre vânzare, numărul de acțiuni, % deținut, prețul de vânzare a 1 acțiuni, precum și altă informație relevantă în acest sens poate fi vizualizată pe pagina web oficială a CNPF la adresa: <https://www.cnpf.md/ro/decisions> (Hotărârea CNPF nr. 5/12 din 10.02.2020).

DREPTUL DE PROCURARE A ACȚIUNILOR ÎL POSEDĂ:

- Cetățenii Republicii Moldova și asociațiile lor;
- Persoanele juridice din Republica Moldova;
- Persoanele fizice și juridice străine, apatrizi.

Doritorii de a procura pachetele de acțiuni respective, urmează să încheie contract privind prestarea serviciilor și activităților de investiții cu o societate de investiții licențiată de Comisia Națională a Pieței Financiare.

Pentru informații vă puteți adresa:

CF "Econ-Renaștere" SA, la adresa: mun. Chișinău, str. Sarmizegetuza 26, tel: (022) 63-92-69, tel: 068540069; Reprezentantul CNPF în comisia de lichidare a CF "Econ-Renaștere" SA, la adresa: CNPF, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare 77, tel: (022) 85-95-13; Bursa de Valori a Moldovei, la adresa: mun. Chișinău, str. Maria Cibotari 16, tel: (022) 27-75-92. Societatea de investiții care reprezintă interesele CF "Econ-Renaștere" SA conform contractului de intermediere: SA "VALINVEST", la adresa: mun. Chișinău, str. Ghenadie lablocichin, 5/1, tel: (022) 22-13-55, 079-77-81-64.

"Rapid-Prim" S.A.

În baza hotărârii Consiliului Societății "Rapid-Prim" S.A. din data de 17 februarie 2020 se anunță convocarea Adunării Generale Anuale a Acționarilor a „Rapid-Prim” S.A., cu prezența acționarilor, care va avea loc la data de 19 martie 2020, ora 10.00, pe adresa: mun. Chișinău, str. Tighina, 44,

CU URMĂTOAREA ORDINE DE ZI:

- Aprobarea dării de seamă financiară a societății pentru anul 2019.
- Aprobarea dării de seamă anuale a consiliului societății pentru anul 2019.
- Aprobarea raportului comisiei de cenzori cu privire la rezultatele activității financiar-economice a societății pentru perioada raportată.

Înregistrarea acționarilor va avea loc între orele 9.00 – 9.55, începerea adunării la orele 10.00.

Cu materiale pentru ordinea de zi a adunării generale anuale a acționarilor puteți lua cunoștință începînd cu data de 19 februarie 2020, între orele 10.00 – 15.00, pe adresa: mun. Chișinău, str. Tighina, 44.

"Compania Fiduciară a Feroviarilor" SA

Lista societăților pe acțiuni, valorile mobiliare ale cărora se expun la vânzare de către administratorul fiduciar "Compania Fiduciară a Feroviarilor" SA în cadrul licitațiilor cu strigare organizate pe o piață reglementată și/sau în cadrul unui MTF.

Comisia de lichidare a administratorului fiduciar "Compania Fiduciară a Feroviarilor" SA în proces de lichidare a genului de activitate, comunică că, în conformitate cu Hotărârea comisiei de lichidare din 31.01.2020 privind aprobarea actului de reevaluare a activelor clienților aflate în administrare fiduciară a companiei și Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare (CNPF) nr. 5/12 din 10.02.2020 cu privire la unele companii fiduciare, în perioada 23.03.2020 – 27.03.2020, la Bursa de Valori a Moldovei vor fi expuse spre vânzare 6 pachete de acțiuni aflate în administrare fiduciară a companiei.

Informația detaliată privind lista societăților pe acțiuni expuse spre vânzare, numărul de acțiuni, % deținut, prețul de vânzare a 1 acțiuni, precum și altă informație relevantă în acest sens poate fi vizualizată pe pagina web oficială a CNPF la adresa: <https://www.cnpf.md/ro/decisions> (Hotărârea CNPF nr. nr. 5/12 din 10.02.2020).

Mențiune: Pachetele de acțiuni respective vor fi realizate ca pachete unice

DREPTUL DE PROCURARE A ACȚIUNILOR ÎL POSEDĂ:

- Cetățenii Republicii Moldova și asociațiile lor;
- Persoanele juridice din Republica Moldova;
- Persoanele fizice și juridice străine, apatrizi.

Doritorii de a procura pachetele de acțiuni respective, urmează să încheie contract privind prestarea serviciilor și activităților de investiții cu o societate de investiții licențiată de Comisia Națională a Pieței Financiare.

Pentru informații vă puteți adresa:

"Compania Fiduciară a Feroviarilor" SA, la adresa: mun. Chișinău, str. Sarmizegetuza 26, tel: 068540069; Reprezentantul CNPF în comisia de lichidare a "Compania Fiduciară a Feroviarilor" SA, la adresa: CNPF, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare 77, tel: (022) 85-95-11; Bursa de Valori a Moldovei, la adresa: mun. Chișinău, str. Maria Cibotari 16, tel: (022) 27-75-92; Societatea de investiții care reprezintă interesele administratorului fiduciar "Compania Fiduciară a Feroviarilor" SA conform contractului de intermediere: SA "VALINVEST", la adresa: mun. Chișinău, str. Ghenadie lablocichin, 5/1, tel: (022) 22-13-55, 079778164.

Întreprinderea de Stat "Detașamentul de Pază Paramilitară"

INVITAȚIE de participare la concurs prin cererea ofertelor de prețuri privind achiziția uniformelor de serviciu (echipament).

Denumirea autorității contractate: Întreprinderea de Stat "Detașamentul de Pază Paramilitară".

Sediul autorității contractate adresa depunerii ofertelor și desfășurării concursului: MD-2005, Colina Pușkin, 19/1 mun. Chișinău.

Obiectul achiziției cererea ofertelor de prețuri privind achiziția uniformelor de serviciu pentru buna funcționare a Î. S. „Detașamentul de Pază Paramilitară”. Terminul-limită de prezentare a ofertelor (data/ora) 26 februarie 2020, ora 10:00.

Pentru informații suplimentare agenții economici vor contacta secretarul grupului de lucru Alexandru GROSU, tel. 022-292-474, mob. 067429391, adresa electronică, info@dpp.md, sau pot accesa site-ul www.dpp.md.

Решения Административного совета Национальной комиссии по финансовому рынку

2

Исследование показало, насколько реально мы боремся с коррупцией

3

Население поддерживает экономику

5

Ответственное финансирование – двигатель развития сектора небанковского кредитования

Законодательные поправки в сфере сектора небанковского кредитования не просто необходимы, но крайне важны для Молдовы. Как надо вводить изменения, какие цели преследуются, каковы будут последствия – все это обсуждалось в рамках конференции «Ответственное финансирование – перспективы небанковского кредитования», впервые организованной в Кишиневе Торгово-промышленной палатой США в Молдове, Национальной комиссией по финансовому рынку (НКФР) и Европейским фондом для Юго-Восточной Европы.

Мы все чаще встречаем понятие «ответственное финансирование», которое в переводе на доступный язык означает, что и кредитор должен получить обратно выданный заем и проценты по нему, и дебитор (получатель кредита) должен убедиться, что будет в состоянии вернуть кредит и проценты по истечении установленного срока без угрозы остаться без денег.

В определенных случаях люди накапливают долги по кредитам, когда нужно просто купить какие-то вещи, или если они не обладают достаточными знаниями, или есть возможность легко получить кредит от организации небанковского кредитования. И, не обращая вни-

мания на то, есть ли деньги, чтобы вернуть эти кредиты, начинают брать новые. А нынешнее законодательство не в полной мере позволяет осуществлять надзор и мониторинг на рынке небанковских кредитов, чтобы, с одной стороны, предупредить попытки некоторых компаний воспользоваться пробелами в законодательстве, а с другой стороны, не допустить закредитованность некоторых физических лиц, обладающих небольшими доходами и большими потребностями.

Национальная комиссия по финансовому рынку начала мас-

штабный процесс разработки пакета регулирующих норм в сфере небанковского кредитования, чья конечная цель заключается в ответственном финансировании. Законопроект с поправками в ряд законов уже одобрен Правительством и будет передан в Парламент.

ЗАЧЕМ НУЖНО МОДЕРНИЗИРОВАТЬ ПРАВИЛА ИГРЫ НА РЫНКЕ НЕБАНКОВСКОГО КРЕДИТОВАНИЯ?

«Будем отталкиваться от двух показателей. Сейчас совокупный

портфель небанковского кредитования достигает почти 10 млрд леев, что составляет более 20% совокупного портфеля кредитования в национальной экономике. Это более чем серьезная доля. Компании, работающие в этом секторе, обеспечивают более 20% потребностей экономики в кредитных ресурсах. А это значит, что государство обязано самым внимательным образом следить за динамикой в секторе», – отметил на конференции вице-председатель НКФР Юрие Филип.

Продолжение на стр.2

Курс валют на 19.02.2020 г.

Валюта	Ставка	Курс
USD	1	17.6421
EUR	1	19.0986
UAH	1	0.7232
RON	1	3.9935
RUB	1	0.2766

CAPITAL Market

ВНИМАНИЮ АКЦИОНЕРНЫХ ОБЩЕСТВ!

Объявления и годовые отчеты эмитентов принимаются по адресу:

ziarulcm@gmail.com

тел.: 022 22-12-87;

факс: 022 22-05-03

Moldpresa®
Tu alegi, noi difuzăm!

Banca Națională a Moldovei

COMISIA NAȚIONALĂ A PIETEI FINANCIARE

nvată
Dă sens banilor

Кредит на приобретение недвижимости

Когда мечтаешь о собственном доме...

Читайте на стр. 4.

Подпишись!

Подпишись на газету Capital Market в любом отделении «Poșta Moldovei» страны или у наших распространителей:

Moldpresa (022) 222221

Press Inform-Curier (022) 237187

“Ediții Periodice” (022) 233740

ПРИГЛАШАЕМ К СОТРУДНИЧЕСТВУ!

Периодическое издание «Capital Market» приглашает к сотрудничеству рекламодателей, рекламные агентства и агентов.

Контактный телефон – 022 22 9445,

email – gt@capital.market.md

Ответственное финансирование – двигатель развития сектора небанковского кредитования

Продолжение. Начало на стр. 1

В условиях когда рынок небанковских кредитов развивается стремительными шагами и начинает играть все более важную роль в кредитовании, любое потрясение в секторе может ударить по национальной экономике. «Вот почему мы вынуждены с полным вниманием относиться к финансовым ресурсам, их качеству, качеству инвесторов, с которыми работают эти компании, к их честности и финансовым возможностям», – добавил Ю. Филип.

Другая цифра – 10 млрд леев – означает около 600 тысяч договоров небанковского кредитования. Впечатляющий показатель. Немалая часть населения и экономических агентов уже зависимы от небанковского сектора. Поэтому государству следует быть очень внимательным к качеству отношений в секторе, между компаниями по микрокредитованию и их клиентами, получателями этих услуг.

КАКИЕ ПРЕДЛАГАЮТСЯ ПОПРАВКИ?

Одной из самых важных и значимых поправок является поправка в Закон о бюро кредитных историй, и связана она с обязанностью организаций небанковского кредитования (ОНК) давать отчет по крайней мере одному бюро кредитных историй. Можно сказать, что информированная ОНК – это сильная организация, которая знает, какие кредиты взял заявитель, на какую сумму и, тем самым, может избежать риска судебных исков или потери денег из-за неплатежеспособности заявителя.

«Эта поправка должна вступить в силу по истечении 12 месяцев с момента вступления законопроекта в силу. Мы сознательно ввели этот переходный период, чтобы позволить всем организациям небанковского кредитования провести подключение к бюро, адаптировать свои программы для передачи отчетов в бюро кредитных историй. Чтобы обеспечить стабильность на небанковском рынке, необходимо, чтобы каждая ОНК знала своего клиента, его долги, сколько у него кредитов и какое у него финансовое положение», – объясняет директор департамента небанковского кредитования НКФР Алина Чеботарев.

Еще одна поправка – все три бюро кредитных историй должны обмениваться информацией. После вступления закона в силу приоритетным станет принцип взаимности, то есть все подключенные к бюро обязаны будут представлять данные, и только после этого вправе будут их запрашивать. Есть такая тенденция, что больше запрашивают, нежели отчитываются. Если информацию представляют 52 ОНК, то запрашивают ее 67 организаций, и это несправедливо», – отметила А. Чеботарев.

Другая группа поправок в законодательство связана с фактическими источниками кредитования ОНК. По информации НКФР за третий квартал 2019 г., организации небанковского кредитования обладают достаточной капитализацией 32% всех пассивов – это собственный капитал, что представляет собой внутренние ресурсы организации. Около 65% – это привлеченные источники. Предложение НКФР предусматривает запрет на принятие возвратных средств от «общественности», что подразумевает физические и юридические лица, за исключением «банков, не-

банковских финансовых обществ, других подобных обществ и любого другого лица, считающегося квалифицированным инвестором в соответствии с законодательством о рынке капитала». Одновременно предлагается ввести новый инструмент – «субординированный заем» как иную форму источника для кредитной деятельности ОНК.

По словам Алины Чеботарев, субординированный заем может выдать учредитель и фактический выгодополучатель ОНК на сумму не менее 600 тысяч леев. Этот заем выдается на срок не менее трех лет, а в случае форс-мажорных обстоятельств, например банкротства организации, он будет последним в списке долгов, которые надо вернуть.

Поправки касаются и самой уязвимой части клиентов. Из общего портфеля кредитов около 80% – это физические лица и только 20% – юридические. Какие могут возникнуть угрозы? Примерно 66% физических лиц взяли кредиты в национальной валюте, то есть в таком случае есть валютный риск, возникающий в результате потрясений на валютном рынке, вызванных кризисом извне.

Существует и угроза закредитованности. В третьем квартале число судебных исков составило 20 тысяч. С одной стороны, это цифра кажется большой, а с другой, если взять в соотношении с общим количеством договоров (570 тысяч), этот показатель составит всего 3,3 процента. ОНК требуют через суды возврата 450 млн леев. В соотношении к общей сумме кредита по состоянию на 30 сентября 2019 года, а это 9 млрд леев, это составляет 5%. И это в то время как средняя процентная ставка по займу составляет 340%, а иногда и 2577%.

НКФР предлагает ограничить совокупные расходы по небанковскому кредиту или финансовому лизингу, договоры по которым заключены на срок до двух лет, в размере, не превышающем первоначальную сумму кредита согласно договору. Как отметила А. Чеботарев, если ты взял на два года 1000 леев, то вернешь не более 2000 леев, какими бы ни были процентные ставки, комиссии, штрафы и другие расходы. В случае небанковских кредитов на сумму до 50 тысяч леев, запрещено будет изменять договорные условия, которые повышают финансовые обязательства потребителя.

ОКСАНА БЫНЗАРУ: Молдова может стать успешным примером финансовой инклюзии потребителей и небанковских микропредприятий

«Очевидно, что в настоящее время Молдова проходит период кипения на уровне регулирования. Поэтому мы считаем необходимым, чтобы меры по регулированию проводились как можно

более сбалансированно и в зависимости от потребностей рынка», – считает Оксана Бынзару, инвестиционный консультант Европейского фонда для Юго-Восточной Европы.

Она сказала, что «надо учитывать и невысокий уровень финансовой грамотности клиентов. Молдова отстает в сфере финансовой грамотности, инклюзии и финансового посредничества». Соответственно, наряду с добросовестным, прозрачным и профессиональным финансированием, организации небанковского кредитования должны усилить меры по повышению финансовой грамотности своих клиентов. И так как мы находимся в начале пути, совершенно необходимо, чтобы ОНК взяли на себя ответственность оценки рисков по кредиту с обеих точек зрения – кредитора и дебитора, по крайней мере до момента, когда клиент получает достаточно информации, чтобы активно защитить себя и снизить риск закредитованности, уверена О. Бынзару.

ЗАКОНОПРОЕКТ – УСЛОВИЕ МВФ

Правительство утвердило на прошлой неделе законопроект о внесении изменений в некоторые законодательные акты, разработанный НКФР.

Вот основные положения законопроекта:

- ограничение расходов по потребительскому кредиту, выданному организацией небанковского кредитования, на срок до двух лет, в пределах не превышающих первоначальную сумму кредита;

- для кредитов на сумму до 50 тыс. леев, выданных любой кредитной организацией, предлагается запретить любое изменение договорных условий, которые могут в результате увеличить платежные обязательства потребителя, а также запретить заключать с тем же дебитором договор рефинансирования кредита, если зарегистрирована просрочка платежа свыше 30 дней;
- запрет организациям небанковского кредитования привлекать возвратные средства от обществности;

- возможность организациям небанковского кредитования брать субординированные займы, как это практикуется в банковской сфере;

- увеличение требования к капиталу ОНК с 300 тысяч леев до одного миллиона леев;

- обязанность ОНК предоставлять отчеты по крайней мере одному бюро кредитных историй, а также обязанность бюро кредитных историй обмениваться информацией между собой;

- обязанность ОНК публиковать на своих сайтах внутренние положения, установленные законом, а также обеспечить наличие инструмента, позволяющего рассчитать общую стоимость небанковского кредита/финансового лизинга.

Законопроект будет рассмотрен Парламентом в срочном порядке. Это является также и условием Международного валютного фонда (МВФ), о котором договорились во время визита последней миссии экспертов. 17 марта планируется созыв Совета исполнительных директоров МВФ, чтобы принять решение по отчету миссии. Таким образом, предполагается, что к этой дате законопроект будет утвержден.

Влад БЕРКУ

Решения Административного совета Национальной комиссии по финансовому рынку

В ходе очередного заседания от 17 февраля 2020 года Административный совет Национальной комиссии по финансовому рынку (НКФР), наделенный компетенцией согласно рамочному закону, принял решения в сфере небанковского финансового рынка, в частности:

I. Регулирование:

- внес изменения в Постановления НКФР №57/13 от 28.12.2018, согласно которым была утверждена единая Методология расчета базовой страховой премии и корректировочных коэффициентов по обязательному страхованию внутренней и внешней автогражданской ответственности и Гарантийный счет по обязательному страхованию внутренней автогражданской ответственности (RCA). Изменения предусматривают корректировку некоторых понятий и деталей по технической базе подсчета статистических данных, необходимых для расчета страховой премии и корректировочных коэффициентов по обязательному страхованию внутренней и внешней автогражданской ответственности. Проект Постановления будет отправлен на визирование заинтересованным органам и учреждениям, а также представлен на публичное обсуждение.

II. Авторизация:

- утвердил переоформление лицензии ÎM BIROUL DE CREDIT SRL на право осуществления деятельности в качестве бюро кредитных историй, путем изменения наименования с ÎM BIROUL DE CREDIT SRL на SRL BIROUL DE CREDIT, с выдачей нового бланка лицензии;

- утвердил избрание Владимира Штирбу генеральным директором SAR MOLDCARGO SA и разрешении государственной регистрации соответствующих изменений в данные Государственного реестра юридических лиц;

- выдал предварительное согласие на назначение Олега Кокарча на должность управляющего BAR PROGRES ASIG SRL, с выдачей соответствующего разрешения;

- утвердил регистрацию в Реестре страховых агентов и агентов банкауранс страховых агентов POLIS ASIG SRL и ACTIVASIG GRUP SRL;

- выдал трастовым компаниям BV FIDUCIAR INVEST SA и ECON-RENAȘTERE предварительное согласие на приобретение государственных ценных бумаг.

III. Надзор:

- изучил результаты комплексной проверки соблюдения АЕІ RURAL CREDIT законодательства в сфере ссудо-сберегательных ассоциаций за период деятельности 01.12.2016 – 30.11.2019. В связи с этим НКФР начала процедуру привлечения к административной ответственности исполнительного директора данного субъекта, согласно Кодексу об административных правонарушениях, предупредив об ответственности за несоблюдение нормативных актов в данной сфере;

- остановил операции с 20 акциями Коммерческого банка MOLDOVA AGROINDBANK SA до проверки всех обстоятельств сделки с акциями данного банка.

Пресс-служба НКФР

Решение о судьбе программы «Гражданство за инвестиции» примет Парламент, который может продлить мораторий или аннулировать соответствующий закон

Об этом журналистам сообщил премьер Ион Кику, отметив, что на заседании в минувшую пятницу в Правительстве обсуждали этот вопрос после завершения дополнительного анализа возможных рисков и выгод от продолжения реализации или отмены закона, предусматривающего внедрение программы «Гражданство за инвестиции».

Глава Кабмина подчеркнул, что финансовые риски и выгоды от обоих решений примерно одинаковы. Однако Правительство Молдовы, согласно действующему законодательству, не может продлить больше мораторий на закон о гражданстве за инвестиции, и соответствующее решение вправе принять Парламент.

В частности, депутатам предстоит решить, нужно ли еще на время отложить срок внедрения данного закона. По словам премьера, в случае аннулирования закона, потенциальный финансовый ущерб для страны может быть существенным.

В то же время Ион Кику не назвал сумму компенсации издержек, которую потребует заплатить нашей стране компании Henley & Partners, которая является партнером Правительства Молдовы по внедрению программы «Гражданство за инвестиции». Глава Кабмина сказал, что в прошлом году называлась сумма в 3,5 млн евро, которую он считает очень большой, и сумму компенсации может установить суд.

Отвечая на вопросы журналистов, премьер сказал, что до настоящего времени в рамках программы «Гражданство за инвестиции» на счета собрано около 500 тыс. евро, молдавское гражданство в рамках данной программы получило 5 человек, а заявки примерно 22-25 человек еще должны быть рассмотрены в рамках существующих процедур.

«Но дальнейшая судьба программы «Гражданство за инвестиции» зависит от решения Парламента Молдовы», – заявил Ион Кику, отметив, что возможно аннулирование закона или продление моратория на его внедрение.

Как сообщалось ранее, Пэдди Блюэр (Paddy Blewer), директор по связям с общественностью компании Henley & Partners, заявил, что прекращение реализации программы «Гражданство за инвестиции» может негативно отразиться на инвестиционной репутации Молдовы.

InfoMarket

Исследование показало, насколько реально мы боремся с коррупцией

В сущности, определение коррупции простое и ясное – злоупотребление, активное или пассивное, осуществленное должностным лицом (избранным или назначенным) в целях извлечения собственной финансовой выгоды или других выгод. Практически нет такой страны, где бы в приоритете не стояла борьба с коррупцией, а некоторые режимы доходят до крайних мер. В конце концов, еще надо посмотреть, насколько мы терпимы или нетерпимы к этому явлению, которое – это признано всеми – ведет к разрушению государства, права и морали.

Для Республики Молдова коррупция остается одной из самых серьезных проблем. К ней подходили с разных сторон в разное время, но гражданин всегда одинаково воспринимал коррупцию, будучи убежденным, что бедность и недостатки мотивируют разрастание коррупции.

Очевидно, что это явление настолько опасно, что было бы ошибкой оперировать приблизительными данными, простыми предположениями и элементарными выводами.

Первостепенной задачей органов, занимающихся этим явлением, является мониторинг коррупции и формирование точной информации. Для чего? Прежде всего, чтобы точно определить круг задач, чтобы выбрать соответствующие инструменты борьбы с коррупцией, определить уровень мобилизации общества, чтобы читать, перечитывать, писать и переписывать законодательство в сфере борьбы с этим бичом.

Мы упомянули простое определение коррупции, но интересно знать, как объясняет это явление гражданин, считающий, что оно вызвано низкими зарплатами в публичном секторе и менталитетом молдаван. Такое убеждение отражено и в недавнем социологическом исследовании по оценке влияния Национальной стратегии в сфере неподкупности и борьбы с коррупцией на 2017 – 2020 гг. (SNIA), проведенное Центром социальных исследований и маркетинга CBS-Research по заказу ПРООН. Исследование представляет важность потому, что позволяет увидеть динамику на протяжении трех лет, тенденции и эффективность принимаемых антикоррупционных мер. Согласно докладу, нетерпимость к коррупции за последние годы возросла, а суммы взяток заметно уменьшились.

Более 70% населения и свыше 60% респондентов из сферы бизнеса (почти две трети из обеих категорий в 2017 году) считают явление коррупции крайне серьезной проблемой. Данные исследования говорят о том, что в 2019 году примерный объем взяток составил 516 млн леев (319,4 млн леев от населения и 197,3 млн леев – от экономических агентов). В 2017 году этот показатель составил 405 млн леев.

По данным опроса, 7% респондентов среди населения и 4,7% среди экономических агентов признали, что использовали неформальные платежи в прошлом году.

Среди населения один человек в среднем предлагал взятку 5,4 раза в год (против 3,7 раза в 2017 году), а среди компаний – 3,5 раза (против 6,1 в 2017 году).

Авторы исследования установили, что за отчетный период снизилась и максимальная сумма предлагаемой взятки. Размер неформальных выплат в денежном эквиваленте составил от 50 леев до 20 000 леев в случае экономических агентов и населения. В 2017 году эти суммы составляли от 100 леев до 500 000 леев у экономических агентов и от 50 леев до 8 000 леев – у населения.

Тут интересно взглянуть на отчет годовой давности, разработанный аналитическим управлением Национального центра по борьбе с коррупцией за 2012 – 2014 годы. По этой информации, «уровень распространенности коррупции среди органов местной публичной власти, вырос в 2014 году по сравнению с 2012 годом. Доля респондентов, представляющих домашние хозяйства, прибегавших к передаче денег, подарков, использованию личных контактов для решения проблем в органах местной публичной власти, выросла с 30% в 2012 году до 38% в 2014 году. Такая же тенденция отмечена и в случае экономических агентов – в 2012 году около 33,8% ответили, что использовали неформальные выплаты для решения проблем, а в 2014 году их доля выросла до 36,2%. По данным этого исследования, суммы неформальных платежей в органах местной публичной власти сильно разнятся.

Возвращаясь к недавнему исследованию, надо уяснить, что в 2017 – 2019 годах вырос уровень неприятия населением коррупции. Около 62% населения (против 45% в 2017 году) и 83% экономических агентов (против 61% в 2017 г.) считают недопустимыми любые виды коррупции, и сообщили, что не согласны давать взятки, независимо от ситуации и личной выгоды. Данные опроса свидетельствуют, что и население (73% респондентов) и компании (80%) понимают, что взяточничество влечет за собой наказание для обеих вовлеченных сторон. В среднем около 87% респондентов отметили, что, столкнувшись с такими ситуациями, скорее всего/точно сообщат о коррупции в органы по борьбе с

коррупцией тем или иным способом».

Другой опрос, представленный ранее в рамках Барометра общественного мнения, сформулировал традиционный вопрос – что надо сделать, чтобы улучшить социально-экономическое положение нашей страны. 26% опрошенных придерживаются мнения, что в первую очередь надо бороться с коррупцией. Респонденты, отвечавшие на вопрос, что их беспокоит больше всего, поместили коррупцию на пятое место, после безработицы и бедности.

Опрошенные уверены, что сотрудников государственного учреждения руководство не наказывает за отсутствие этики и профессиональной честности. Более 70% респондентов из числа населения считают, что чиновников редко, очень редко или никогда не наказывают за коррупцию. Среди экономических агентов этот показатель составляет 80%. Что могло бы мотивировать граждан принять активное участие в снижении коррупции, так это уверенность в защите в случае сообщения о коррупции со стороны чиновников, а также вера в независимость юстиции.

А вот, как обстояло положение с коррупцией в странах Европейского союза на конец 2019 года.

В ЕС странами с наименьшим уровнем коррупции являются Дания (87 пунктов, на один пункт меньше, чем в 2018 г.), Финляндия (86 пунктов, на один пункт больше по сравнению с 2018 г.) и Швеция (85 пунктов, как и в 2018 г.). Румыния расположилась ниже среднего уровня (64 пункта) с 44 пунктами, заняв предпоследнее место. Последнее место заняла Болгария (43 пункта), в то время как Венгрия имеет столько же пунктов, сколько и Румыния.

В случае с Румынией можно говорить об ухудшении ситуации, так как отмечено падение на три пункта по сравнению с 2018 годом. Восемь лет назад, в 2012 году, Румыния уже регистрировала такие показатели. Похожая ситуация и у Польши – в 2019 году она получила 58 пунктов, как и в 2012 году.

Конечно, можно утверждать, что в каждой стране есть коррупция, и полностью победить ее невозможно, но ясно одно – там, где меньше коррупции, больше благосостояние населения.

Константин ОЛТЯНУ

Ион Кику: Правительство направило в Парламент пакет законопроектов, оговоренных с МВФ, и ожидает его скорейшего одобрения

Об этом премьер-министр рассказал журналистам после традиционного еженедельного совещания, которое по понедельникам проводят президент страны, председатель Парламента и глава Правительства.

Ион Кику отметил, что, в Парламент передан проект закона, который предусматривает индексацию пенсий для судей по общим принципам и правилам, как для всех пенсионеров.

Он напомнил, что раньше к индексации пенсий судьям применялся другой подход, и их увеличение зависело от размера их зарплат. В то же время, если Парламент одобрит подготовленный законопроект, пенсии судей будут индексироваться по общим принципам.

По словам Иона Кику, другие направленные Кабмином в Парламент законопроекты касаются индексации пенсий два раза в год всем получателям, вне зависимости от размера пенсий, а также предоставление единовременной материальной помощи к праздникам для пенсионеров и малоимущих граждан.

Премьер выразил надежду, что Парламент как можно скорее примет эти законопроекты, согласованные с МВФ и одобренные Правительством.

Правительство Молдовы существенно облегчит условия допуска к ипотечной программе Prima Casă и увеличит поддержку бюджетников

Как написал на своей странице в соцсети премьер Ион Кику, в частности, планируется внести поправки в действующее законодательство, чтобы повысить максимально допустимый возраст потенциальных бенефициаров государственной ипотечной программы Prima Casă с 45 до 50 лет, а их первоначальный взнос снизить с 10% до 5% от стоимости приобретаемого жилья.

Кроме того, в программе Prima Casă смогут участвовать бенефициары, уже имеющие недвижимость: владение имуществом будет исключено как критерий оценки приемлемости. Будут приняты и другие меры для облегчения доступа к программе Prima Casă.

Ион Кику отметил, что будет увеличена и бюджетная поддержка. В частности, будет предусмотрена 100% компенсация из бюджета врачам, педагогам или полицейским на приобретение недвижимости и деятельность в сельском секторе и райцентрах; 100% компенсация семьям с тремя и более детьми, повышенная поддержка работников в частном секторе.

Как сообщало ранее агентство InfoMarket, общая сумма кредитов, выделенных в рамках программы Prima Casă, превысила 2 млрд леев, на них приобретено свыше 4 тыс. единиц жилья.

По данным Минфина, в частности, с момента запуска государственной ипотечной программы Prima Casă и до настоящего времени было приобретено 4019 единиц жилья. Общая сумма кредитов, предоставленных банками, превысила 2 млрд леев, а общая сумма активных гарантий составила 1 млрд леев. Из общего числа бенефициаров программы 2825 – молодые семьи, а 1194 – неженатые молодые люди. Средний возраст получателей кредитов составляет 31,5 года. Средняя стоимость приобретенного жилья составляет 591,8 тыс. леев, средняя площадь жилья – 60,002 кв. м. Из общего числа объектов приобретенного жилья 3767 расположены в городах, а 253 – в сельской местности. Всего приобретено 3705 квартир и 315 частных домов.

InfoMarket

Коллектив Национальной комиссии по финансовому рынку выражает соболезнование вице-председателю Административного совета НКФР Юрию Филипу в связи с кончиной его отца.

Коллектив редакции Capital Market искренне соболезнует вице-председателю Административного совета НКФР Юрию Филипу в связи со смертью его отца. Разделяем это горе и поддерживаем в часы скорби.

CAPITAL Market

Периодическое издание НКФР

Индекс подписки:
Moldpres: 67770. Poșta Moldovei: PM21700
Издатель:
Instituția Publică Ediția Periodică
CAPITAL MARKET
Регистрационный №:
1003600114204, 27 октября 2003 года
Учредитель:
Национальная Комиссия
по финансовому рынку
Главный редактор:
Геннадий ТУДОРЯНУ
Тел.: /373 22/ 229-445
Заместитель главного редактора:
Лилия АЛКАЗЭ

Прием объявлений и отчетов:
ziarulcm@gmail.com
Тел.: /373 22/ 22-12-87, 22-77-58
Факс: /373 22/ 22-05-03
Адрес: ул. Василе Александри, 115.
(угол бул. Штефан чел Маре)

Cod IBAN: MD69VI000022249111050MDL
BC "Victoriabank", S.A., fil.11, Chișinău,
BIC VICBMD2X883.

В номере использованы материалы информационных агентств "Moldpres" и "InfoMarket".
Статьи, помеченные знаком ■, публикуются на правах рекламы.
Каждый материал, опубликованный на страницах "Capital Market", отражает точку зрения его автора, которая может не совпадать с точкой зрения редакции. Перепечатка текстов и фотоснимков разрешается только с письменного согласия издания.

Отпечатано в типографии "Edit Tipar Grup" SRL

Кредит на приобретение недвижимости

Когда мечтаешь о собственном доме...

➤ Что такое кредит на приобретение недвижимости?

Кредит на приобретение недвижимости представляет собой заем (кредит), с помощью которого можно приобрести жилье или сделать ремонт в собственном доме/собственной квартире. В качестве гарантии в случае кредита на приобретение недвижимости может служить приобретаемая недвижимость либо иное недвижимое имущество. Если гарантией служит покупаемое жилье, тогда кредит на приобретение недвижимости называют еще и ипотечным. Термин «ипотека» происходит от латинского «hypothēca» и означает обязательство в качестве гарантии предоставленного займа. Другими словами, финансовое учреждение, выдающее заем, является на самом деле собственником недвижимости до полной выплаты покупателем предоставленной суммы.

➤ Чем кредит на приобретение недвижимости отличается от других?

Кредит на приобретение недвижимости предоставляется на длительный срок – даже до 25 лет. Если мы хотим получить кредит на приобретение недвижимости, тогда нам необходимо внести и собственные средства в покупку жилья. Собственный вклад составляет 10-30% от суммы кредита, он необходим для того, чтобы кредитующее учреждение было уверено в том, что лицо, подписывающее договор и берущее на себя соответствующее обязательство, тоже что-то потеряет, если не будет вносить ежемесячные платежи. Кроме собственного вклада в покупку будущей недвижимости банк потребует, чтобы заявитель располагал стабильным ежемесячным доходом, а его ежемесячные выплаты по кредиту не превышали определенный процент указанного дохода (от 50% до 70%). Стоит учитывать и следующий факт: ввиду длительности срока кредита, необходимо убедиться, что у нас есть уверенность в наличии места работы на будущее.

➤ На что необходимо обратить внимание?

Кредиты на приобретение недвижимости могут выдаваться в национальной валюте (MDL) либо могут быть увязаны с иностранной валютой (USD, EUR). Фактическая годовая процентная ставка (ФГПС) по кредитам в иностранной валюте, как правило, ниже, поэтому такие кредиты привлекательнее. Вместе с тем в случае девальвации лея ежемесячные выплаты (ежемесячные платежи) по кредиту, увязанному с иностранной валютой, увеличатся, особенно если девальвация будет сильной. Вот почему обычно рекомендуют выбирать кредит в той же валюте, в которой соискатель получает постоянный доход.

Процентная ставка по ипотечным кредитам, предоставляемым отечественными финансовыми учреждениями, плавающая, следовательно, со временем процентная ставка будет отличаться от установленной при подписании договора. Это самым прямым образом скажется и на величине ежемесячных платежей. К примеру, если мы взяли кредит в размере 600 тыс. леев на 20 лет, то рост процентной ставки на один процентный пункт повлечет за собой увеличение суммы ежемесячного платежа почти на 400 леев.

➤ Государственная программа «Первый дом»

По примеру других стран в Республике Молдова объявили государственную программу, помогающую молодым обзавестись собственным жильем. Программа «Первый дом» предлагает выгодные условия в плане уровня процентной ставки по банковским кредитам. Воспользоваться программой может любой гражданин страны в возрасте от 18-ти до 45-ти лет, который работает на официальной основе. Кроме того, отдельные категории, к примеру, многодетные семьи или же работники с низким уровнем дохода, могут получить от государства компенсации, частично покрывающие ежемесячные платежи по этому кредиту.

внешнего консультирования и экспертизы строгую проверку покупателя на благонадёжность.

Доля компании Moldcell в общем объеме дохода от услуг компании Telia Company оценивается в 0,7%. Для завершения транзакции не требуется соблюдения каких-либо еще условий, и Telia Company ожидает полного завершения процесса продажи акций до конца первого квартала 2020 г.

Справка «ИНФОТАГ»: CG Cell Technologies DAC принадлежит CG Corp Global. Это многонациональный конгломерат со штаб-квартирой в Непале. Его бизнес включает финансовые услуги, товары народного потребления, образование, гостиничный бизнес, энергетику, бытовую электронику, недвижимость, биотехнологии и альтернативную медицину. Группе принадлежит 136 компаний в 15 различных бизнес-направлениях на пяти континентах.

Moldcell является оператором мобильной связи в РМ и частью международной группы TeliaSonera со штаб-квартирой в Стокгольме (Швеция). Начал коммерческую деятельность в 2000 г. В 2019 г. число абонентов достигло почти 1,5 млн. На его долю приходится почти треть объемов продаж услуг мобильной телефонии в Молдове.

Элементы кредита на приобретение недвижимости

Убедись, что ты их точно понимаешь!

- Процентная ставка
- ФГПС
- Страхование
- Сумма кредита
- Собственный вклад
- Ежемесячный платеж
- Срок предоставления кредита
- Программа «Первый дом»

¹ Правительственная программа доступа к жилью «Первый дом»
www.primacasa.gov.md

Banca Națională
a Moldovei

COMISIA NAȚIONALĂ
a PIEȚEI FINANCIARE

Reform assistance
to Moldova
Asistență pentru
reformele în Moldova

Эта публикация профинансирована
Посольством Великобритании в
Кишиневе посредством Фонда
эффективного управления.
Ответственность за содержание
настоящей публикации возлагается
на автора, она не отражает в
обязательном порядке позицию
британского правительства.

Новым владельцем Moldcell станет холдинг CG Cell Technologies DAC

Fintur Holdings B. V. договорился о продаже принадлежащих ей 100% акций второго оператора мобильной связи в Молдове Moldcell компании CG Cell Technologies DAC на \$31,5 млн.

Как передает «ИНФОТАГ», об этом сообщила Telia Company, владеющая Fintur Holdings B. V., объяснив это решение стремлением сконцентрироваться на рынках Северной Европы и стран Балтии.

«Moldcell – прекрасная компания с талантливыми и преданными работниками, которым я благодарен за вклад в развитие компании за все эти годы. Мы желаем им

В Молдове появится акционерное общество «Аэропорты Молдовы»

Министерство экономики и инфраструктуры подготовило проект постановления Правительства о реорганизации трех предприятий авиационной отрасли Молдовы в одно акционерное общество.

В частности, планируется провести реорганизацию госпредприятий Mold-aeroservice и «Международный аэропорт Кишинева» путем слияния с ГП «Международный аэропорт Маркулешты», а последний преобразовать в АО «Аэропорты Молдовы».

В Минэкономики считают, что такая реорганизация является оптимальным способом решения проблем этих предприятий.

Отмечается, что аэропорт в Маркулештах обладает недвижимостью для размещения оборудования, техсредств и размещения сотрудников, располагает инфраструктурой для стабильной деятельности, у руководства предприятия есть понятные стратегии развития. Это позволяет рассматривать его как абсорбирующее предприятие. После реорганизации активы Маркулештского аэропорта вырастут до 400 млн леев, а общие и административные расходы сократятся на 4 млн леев.

Реализация проекта не потребует расходов из госбюджета, все затраты на реорганизацию предприятий покроет Маркулештский аэропорт.

InfoMarket

Выплаты банков Молдовы в 2019 году на 2 млрд леев превысили денежные поступления в них

Денежные поступления в банковские учреждения Молдовы в 2019 г. составили 121,535 млрд леев (\$7,025 млрд), что на 8,525 млрд леев (7,5%) больше, чем годом ранее.

Как сообщает «ИНФОТАГ» со ссылкой на данные бюро статистики об объемах кассовых операций в банках Молдовы, более половины поступлений обеспечила торговая выручка от продажи товаров – 73,935 млрд леев, причем, она увеличилась на 9,1%.

Поступления от продажи иностранной валюты физическим лицам выросли на 13,4%, до 6,760 млрд леев; выручка от предприятий, оказывающих транспортные услуги – на 2,8%, до 1,425 млрд; от предприятий, оказывающих прочие услуги, – на 15,2%, до 9,531 млрд; прочие поступления – на 3,7%, до 23,777 млрд леев.

В то же время поступления налогов и пошлин уменьшились на 3%, до 2,469 млрд, а квартирной платы и коммунальных платежей – даже на 12,9%, до 3,638 млрд леев.

За год финансовые организации выдали 123,412 млрд леев (\$7,133 млрд) – на 7,3% больше 2018 г. При этом выплаты на зарплату, стипендии, пенсии, пособия и страховые возмещения достигли 13,761 млрд (+5,7%); на закупку сельхозпродуктов – 2,528 млрд (-7,5%); на покупку валюты у физических лиц – 39,316 млрд леев (+3,5%); выдачи с текущих и депозитных счетов физических лиц (нетто) достигли 18,777 млрд леев (+20,2%), на прочие цели – 49,029 млрд (+7,3%).

Информация представлена без данных предприятий и организаций левобережья Днестра и муниципия Бендеры.

ИНФОТАГ

Экономика Молдовы развивается в положительную сторону, но основным двигателем остается потребление населения, наряду с экспортом и инвестициями. Положительная динамика инвестиций поддержала рост добавленной стоимости в строительстве, а успехи в аграрной отрасли оказали благоприятное влияние на рост экспорта. В то же время данные за октябрь – ноябрь 2019 г. указывают на смешанную динамику, на предпосылку охлаждения экономического роста в четвертом квартале 2019 года. Отмечается положительная динамика внутренней торговли и особенно объемов промышленного производства, а также снижение объемов перевозки товаров.

Экономические условия остаются позитивными, несмотря на замедление, согласно прогнозам, экономического роста в третьем квартале 2019 года по сравнению с первой половиной 2019 года. Рост ВВП составил 4,3%, что на 1,5 п. п. ниже показателя второго квартала 2019 года.

Несмотря на положительные тенденции, Национальный банк Молдовы (НБМ) сообщает, что агрегированный спрос вызовет инфляционное давление в первых трех кварталах этого года и дезинфляционное давление, начиная с четвертого квартала 2020 года и до конца прогнозируемого периода. Дополнительно к агрегированному спросу, снижение международных цен на нефть и продукты питания в 2019 году станут основными факторами, которые усилят снижение инфляции в этом году. В то же время риски, связанные с неблагоприятными климатическими условиями, которые могут повлиять на урожай этого года, серьезно отразятся на аграрном производстве и ценах на продукты питания. Как отмечают в НБМ, существует неопределенность в отношении среднесрочной инфляции и изменения тарифов на регулируемые услуги.

ПРОДОВОЛЬСТВЕННЫЕ ТОВАРЫ – ИСТОЧНИК ИНФЛЯЦИИ ЗА ПОСЛЕДНЕЕ ДЕСЯТИЛЕТИЕ

По информации НБМ, годовая инфляция выйдет за верхний предел вариативного интервала в первом квартале 2020 года, достигнув максимального уровня в 6,8%, после чего будет непрерывно снижаться до минимально-

го уровня 3,0 процента в первом квартале 2021 года. Начиная со второго квартала 2020 года, годовая инфляция вернется в указанный интервал и сохранится в нем два квартала подряд. С четвертого квартала 2020 года годовая инфляция покинет этот коридор на три квартала подряд, затем немного возрастет. Среднегодовая инфляция составит в 2020 и 2021 гг. 5,1 и 3,6% соответственно.

«Рост цен на продукты питания выше средних показателей потребительских цен был постоянен на протяжении последних девяти лет и сильнее всего отражался на росте инфляции. Необычен тот факт, что в такой стране, как Молдова, где аграрная отрасль обладает высоким потенциалом развития, именно этот сектор и является источником инфляционного давления. Цены на некоторые категории продуктов питания, такие как молоко, масло, яйца, овощи, картофель и фрукты, часто росли сверх годового уровня инфляции, в то время как цены на яйца, овощи и фрукты были даже выше среднего уровня роста цен на продукты питания», – объяснил экономист Виорел Гырбу.

СНИЖЕНИЕ ОБОРОТОВ МИРОВОЙ ЭКОНОМИКИ ТЯНЕТ ВНИЗ И МЕСТНУЮ ЭКОНОМИКУ

Экономика Молдовы подвержена внешним шокам, а согласно прогнозам, мировая экономика будет охлаждаться, что потянет вниз ВВП страны. «Экономика Молдовы уже начала ощущать охлаждение внешнего спроса. Экспорт удерживается только благодаря поставкам в Турцию,

Население поддерживает экономику

в то время как экспорт в ЕС снизился на фоне неблагоприятной конъюнктуры на этом рынке, а экспорт в страны СНГ растет только из-за реэкспорта медикаментов. Помимо этих тревожных моментов, надо отметить и концентрацию экспорта по географическому признаку и по структуре экспортируемых товаров. Это осложняется и тем, что у экспорта низкая добавленная стоимость (будь то сырье или промышленные товары, созданные на дачальском сырье), указывая на низкую конкурентоспособность товаров в целом. Неопределенность в международном масштабе подрывает перспективы коммерческих инвестиций на следующие периоды. Несмотря на то, что ослабление монетарной политики и рост потребления будут стимулировать рост частных инвестиций, они больше не будут поддерживаться тем импульсом,

который им дало снижение налогового давления в 2019 г. Кроме того, замедление темпов экономического роста в ЕС, который является главным торговым партнером Молдовы, отразится на экспорте молдавской продукции. Экспансионистская бюджетная политика будет стимулировать внутренний спрос за счет увеличения госинвестиций и зарплат в бюджетном секторе, но спрос будет покрываться преимущественно за счет импорта, что еще больше усугубит проблему дефицита текущего счета в платежном балансе (он составит 10,9% от ВВП в 2020 году). В то же время способ финансирования дефицита бюджета (прогнозируется на уровне 3,4%) может иметь негативные последствия, если правительство будет активно использовать банковские кредиты, что приведет к подмене кредитования реального сектора», – говорится в публикации MEGA центра Expert-Grup.

Также участились неблагоприятные климатические явления, подвергая рискам аграрный сектор и экономику в целом. Засуха, аномальные температуры этой зимы усиливают угрозу сильных заморозков в 2020 году и/или других аномальных климатических явлений. Они могут сократить объемы сельскохозяйственного производства, что приведет к спаду в отрасли, сокращению занятости и ограничению производства и экспорта агропромышленной продукции.

Другой источник угрозы экономическому росту – это ухудшение демографической ситуации наряду с ухудшением условий на рынке труда. Анализ рынка труда указывает на парадоксальную ситуацию, когда одновременно регистрируется низкий уровень занятости и безработица. Это стало следствием увеличения доли неактивного населения из-за миграции (главный фактор), старения населения (рост лиц в возрасте свыше 60 лет) и роста безработицы некоторых категорий населения (женщины). Такие тенденции повышают давление на рынок труда. Ухудшение условий на рынке труда происходит из-за постоянного снижения предложения рабочей силы, которое не может компенсировать рост спроса со стороны экономических агентов. Красноречивым показателем, отражающим усиление разрыва между спросом и предложением рабочей силы, является количество вакансий. В 2016 – 2019 гг. их число удвоилось. Миграция населения привела к дефициту квалифицированной и неквалифицированной рабочей силы, что ограничивает развитие бизнеса и привлечение инвестиций.

Виктор УПСУ

Население остается чистым кредитором банков. Такая ситуация сложилась после банковского кризиса 2014 года в результате жесткой денежной политики и высоких процентных ставок. Финансовые организации максимально сократили кредитование, в то время как сумма вкладов постоянно росла и достигла на сегодняшний день примерно 68 млрд леев, а сальдо кредитов составляет около 40 млрд леев.

Рост вкладов населения и низкий спрос на кредиты со стороны экономических агентов привели к увеличению избыточной ликвидности в банках. По информации Национального банка Молдовы, в IV квартале 2019 года избыточная ликвидность в банковской системе выросла на 645,0 млн леев. За последние 12 месяцев объем избыточной ликвидности снизился в среднем на 2,0 млрд леев (-24,6% в год).

РАЗРЫВ МЕЖДУ САЛЬДО КРЕДИТОВ И ДЕПОЗИТОВ

«Если посмотреть на динамику последних 20 лет, то увидим, что до 2013 года объем привлеченных вкладов был почти сравним с объемом выданных кредитов. Сейчас между ними есть большой разрыв. По состоянию на конец 2019 года избыточная ликвидность составила 28 млрд леев. То есть банки не двигаются, им удалось собрать 68 млрд леев вкладов, а кредитов выдать на сумму всего 40 млрд леев. Правильнее будет сказать, что эти деньги бесполезны, они не работают. Например, в 2014 году вклады физических лиц составили 34,5 млрд леев, из которых 28 млрд – это срочные вклады и 6 млрд – вклады до востребования, которые не приносят вкладчикам процентов. А сейчас вклады физических лиц достигли 45,5

Банки накапливают ликвидность

млрд леев или на 11 млрд леев больше. А вклады до востребования выросли всего на миллиард леев. Практически, банки могут направить эти 29 млрд леев на кредитование. Это беспрецедентный рост суммы денег, которые не работают. Есть беспрецедентные вклады граждан в банках. Упущенная сумма от беспроцентных вкладов ежегодно составляет в среднем 350 млн леев. Деньги не используются, и НБМ вынужден их стерилизовать, дополнительно выплачивая банкам ежегодно 350 млн леев только за эти беспроцентные вклады граждан. Большой объем вкладов до востребования отражает низкий уровень доверия к банкам, а также тот факт, что граждане держат на картах часть полученных доходов. В прошлом году молдаване получили на банковские 70 млрд леев (6 млрд леев в месяц). Если пять лет назад эти деньги снимались с карт, то сейчас картина изменилась: люди все активнее расплачиваются картами и не сразу снимают всю сумму с них. Именно вот этот остаток на картах и послужил основанием для роста беспроцентных вкладов в банках на 6-8 млрд леев. Банкам и НБМ надо изменить систему так, чтобы деньги, которые хранят до востребования, направлялись в экономический оборот», – заявил экономист IDIS Viitorul Вячеслав Ионицэ.

ЧЕРЕЗ 10 ЛЕТ БАНКИ ВЕРНУТСЯ К ПОЗИЦИЯМ, УТРАЧЕННЫМ В 2014 ГОДУ

Банки с трудом преодолели кризис 2014 года, и только в феврале 2018 года начался процесс восстановления. В настоящее время остаток выданных кредитов составляет 40 миллиардов леев, что на восемь миллиардов больше. Несмотря на восстановление, достичь докризисного уровня пока не уда-

ется. 6 лет назад объем кредитов в ВВП составлял 35%, затем упал до 18,5%, а сейчас составляет 19,5%. То есть за два года рост составил всего 7%, и требуются еще 6-7 лет, чтобы выйти на уровень 2014 года. Восстановление банковской системы происходит за счет физических лиц. За эти два года в портфеле на сумму 8 млрд леев, 6 млрд леев приходится на долю физических лиц и только 2 млрд – на бизнес. Летом мы наблюдали увеличение присутствия корпоративного сектора на 2,4 млрд леев, но уже сейчас отмечена стагнация кредитования юридических лиц.

«В последнем квартале 2019 года отмечен сильный спад кредитования. За последние два года каждый квартал сальдо кредитов растет на миллиард леев, а во втором квартале 2019 года рост составил даже 2,3 млрд леев. Самое интересное, что в четвертом квартале рост составил всего 0,2 млрд леев – это скромный и, скорее всего, временный рост. Что касается кредитования бизнеса, эта ситуация отражает сложное состояние экономики, в то время как для физических лиц рост является просто беспрецедентным. Первый рекорд – уровень задолженности физических лиц в прошлом году превысил 10% от ВВП, второй рекорд – сумма банковских и небанковских займов перевалила отметку в 20 млрд леев и приближается к 24 млрд леев. Доля кредитного портфеля для физических лиц в общем объеме составляет 45%, а пять лет назад этот показатель равнялся 15%», – отметил В. Ионицэ.

НАСЕЛЕНИЕ – ДВИГАТЕЛЬ ДАЛЬНЕЙШЕГО РОСТА КРЕДИТОВАНИЯ

По данным НБМ, сальдо кредитов в национальной валюте в конце IV квартала 2019

года выросло на 23,3% за счет увеличения сальдо кредитов и для физлиц (19,9 п. п.), и для компаний (3,4 п. п.). Доля кредитов в леях, выданная физлицам, составила 57,2% от общего объема кредитов в национальной валюте. По состоянию на конец IV квартала 2019 года, сальдо кредитов в иностранной валюте (в леевом эквиваленте) не претерпело серьезных изменений. За этот период в структуре кредитного портфеля банков наибольшая доля (как и в предыдущих кварталах) пришлось на кредиты для физических лиц (37,0%), далее следуют коммерческие кредиты (23,6%). В IV квартале 2019 года банки Республики Молдова выдали новых кредитов на 15,5% больше, чем за аналогичный период предыдущего года. Этот рост обусловлен увеличением на 30,8% валютных кредитов, пересчитанных в молдавских леях. Здесь заметный вклад наблюдается со стороны кредитов, выданных на срок свыше одного года, для юридических лиц. Кроме того, на динамику кредитов, выданных в национальной валюте, повлиял рост кредитования физических лиц.

В октябре – декабре 2019 года средневзвешенная процентная ставка по кредитам в молдавских леях снижалась и составила 7,94% годовых (-0,63 п. п. по сравнению с аналогичным периодом предыдущего года). Такая динамика была обусловлена снижением ставок на сальдо кредитов, выданных и юридическим, и физическим лицам. В целом в IV квартале 2019 года средневзвешенная процентная ставка по валютным кредитам составила 4,54%, что ниже чем за аналогичный период предыдущего года на 0,32 п. п. (в основном за счет снижения средневзвешенной процентной ставки на кредиты для юридических лиц).

Виктор УПСУ